

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE NA DAN 31.12.2023. godine

u skladu s Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke Narodne banke Srbije

Novi Sad, maj 2024. godine
3 BANKA A.D. Novi Sad

SADRŽAJ

1.OPŠTE INFORMACIJE.....	3
2.UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE	4
2.1.Strategija i politike upravljanja rizicima	4
2.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima	7
2.3. Proces upravljanja rizicima	10
2.4. Sklonost ka preuzimanju rizika	26
3.REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST	27
4.KAPITALNI ZAHTEVI I ADEKVATNOST KAPITALA.....	30
5.INTERNA PROCENA ADEKVATNOSTI KAPITALA.....	32
6.ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA.....	35
7. IZLOŽENOST BANKE RIZICIMA	36
7.1. Kreditni rizik	36
7.2.Rizik druge ugovorne strane	50
7.3.Tržišni rizici.....	50
7.4.Operativni rizik.....	50
7.5.Kamatni rizik po osnovu pozicija iz bankarske knjige	50
7.6.Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	52
7.7.Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	52
8.POKAZATELJ LEVERIDŽA	53
9. PODACI KOJI SE ODNOSE NA BANKARSKU GRUPU	53
10.NAPOMENA O OSTALIM I NEOBJAVLJENIM PODACIMA	53
11.PRILOZI	55
11.1. Podaci o kapitalnoj poziciji Banke – obrazac PI-KAP	55
11.2.Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala banke - obrazac PI-FIKAP	58
11.3. Povezivanje pozicija kapitala banke iz bilansa stanja sa pozicijama kapitala banke - obrazac PI-UPK.....	60
11.4.Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala - obrazac PI-AKB.....	62
11.5.Podaci o geografskoj raspodeli izloženosti značajnih za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala - obrazac PI-GR	63
11.6.Podaci o iznosu kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala banke - obrazac PI-KZS.....	63

1.OPŠTE INFORMACIJE

Radi sprovođenja Zakona o bankama (Službeni glasnik RS br.107/2005, 91/2010,14/2015) i odredaba Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke („Službeni glasnik RS“ 103/2016), 3 Banka a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: Banka) sastavlja i javno objavljuje akt o Objavljivanju podataka i informacija Banke na dan 31.12.2023. godine.

Pomenuti akt se javno objavljuje na internet adresi Banke (www.3bank.rs).

Poslovno ime banke je: 3 Banka a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: Banka)

Matični broj Banke je 08761132

Poreski identifikacioni broj Banke je 101643574

1. 3 Banka, nekadašnja Opportunity banka je nastala transformacijom Štedionice Opportunity International a.d. Novi Sad u banku. Na osnovu Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama, Narodna banka Jugoslavije je 28. juna 2002. godine donela rešenje i izdala dozvolu za osnivanje Štedionice Opportunity International a.d. Novi Sad.

U skladu sa Zakonom o bankama (Službeni glasnik RS“, br. 107/2005, br. 91/2010 i 14/2015) i Ugovorom o osnivanju potpisanim 4. decembra 2006. godine od strane Opportunity Transformation Investments Inc, Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Nederlandse Financierings-Maatschappij Voor Ontwikkelingslanden N.V. i Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A., Opportunity International štedionica a.d. Novi Sad je transformisana u Banku. Promena naziva Banke u Opportunity bank a.d. Novi Sad, kao i promene u registrovanim aktivnostima, zavedene su u Agenciji za privredne registre pod brojem BD 24798/2007 dana 20. aprila 2007. godine. Banka je zvanično počela da posluje 7. februara 2007. godine kada joj je Narodna Banka Srbije izdala dozvolu za rad.

Dana 19.11.2020. godine sprovedena je transakcija kojom je dotadašnji jedini akcionar OTI Illinois USA prodao 78% akcija Opportunity banke konzorcijumu investitora. Svi investitori, a sada novi akcionari, poput Opportunity banke članovi su GABV - Globalne alijanse banaka sa vrednostima. Nakon toga je 17.02.2021. godine sprovedena transakcija kojom je OTI Illinois USA prodao 2% akcija menadžmentu Banke.

Po broju akcija na 31.12.2022. akcionari Banke respektivno su: Umweltbank, Germany; OTI Illinois, USA; GLS, Germany; Triodos SICAV II, Luxembourg; Triodos Funds B.V., Netherlands i fizička lica.

Banka je 22. novembra 2021. godine promenila ime u 3 Banka a.d. Novi Sad. Promena naziva banke je zavedena u Agenciji za privredne registre pod brojem BD 94731/2021 dana 19. novembra 2021. godine na osnovu člana 15. stav 1. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre („Službeni glasnik RS“, br. 99/2011, 83/2014, 31/2019).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

- kreditni poslovi (davanje i uzimanje kredita u zemlji i inostranstvu),

- depozitni poslovi (primanje i polaganje depozita),
- poslovi platnog prometa,
- devizni, devizno valutni i menjački poslovi,
- garancijski poslovi (izdavanje garancija i drugih oblika jemstava), i
- drugi poslovi za koje je ovlašćena zakonom.

Na dan 31. decembar 2023. godine, Banka ima sedište u Novom Sadu, filijale u Novom Sadu, Novom Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Jagodini i poslovnice u Požarevcu, Pančevu, Šapcu, Valjevu, Loznici, Obrenovcu, Staroj Pazovi, Zrenjaninu, Sremskoj Mitrovici, Bačkoj Palanci, Somboru, Kraljevu, Užicu, Prijepolju, Kruševcu, Topoli, Ivanjici, Leskovcu, Pirotu, Vranju, Subotici, Čačku, Zaječaru, Aleksincu, Kikindi, Velikoj Plani, Novom Pazaru, Prokuplju, Smederevu, Paraćinu, Vrbasu, Mladenovcu, Bajinoj Bašti, Žabalj, Vršac i Petrovac na Mlavi.

Na dan 31. decembar 2023. godine Banka je imala 599 zaposlenih (31. decembar 2022. godine: 623).

2. UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

2.1. Strategija i politike upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima predstavlja deo sveobuhvatnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke. Dugoročni cilj strategije za upravljanje rizicima je da se obezbedi ostvarenje poslovne politike i strategije Banke u skladu sa definisanim profilom rizika i usvojenom sklonošću ka rizicima. Strategija za upravljanje rizicima sadrži:

- pregled i definicije svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena;
- dugoročne ciljeve u upravljanju rizicima;
- sklonost ka rizicima i rizični profil banke;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke
- poslovni model u skladu sa MSFI 9
- upravljanje lošom aktivom
- upravljanje rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti banke u dinarima sa valutnom klauzulom i u stranoj valuti.

Strategija upravljanja rizicima se primenjuje na nivou banke. Dokument se razmatra na godišnjem nivou i po potrebi revidira, a naročito u slučaju značajnih izmena u poslovnoj strategiji Banke ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje.

U skladu sa Strategijom upravljanja rizicima Banka je definisala sledeće rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju:

- Rizik likvidnosti koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti Banke da izmiri svoje dospele obaveze bilo konverzijom likvidne aktive, bilo pribavljanjem svežih izvora finansiranja do kojih može doći zbog:

- a) povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili
 - b) otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti)
- Kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci
 - a) Rezidualni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjene rizika kojima je banka izložena;
 - b) Kreditno-devizni rizik koji predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja promene kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.
 - c) Riziku smanjenja vrednosti potraživanja (dilution risk) jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;
 - d) Riziku izmirenja/ispоруke predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke (due delivery date);
 - e) Riziku druge ugovorne strane (counterparty credit risk) jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji;
 - f) Kreditni rizik indukovani kamatnim rizikom predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci kao posledice pogoršanja kreditne sposobnosti odnosno finansijskog stanja klijenta usled promene kamatnih stopa.
 - Kamatni rizik koji predstavlja rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i ekonomske vrednosti kapitala banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled varijacijama kamatnih stopa.
 - Tržišne rizike koji predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih i vanbilansnih stavki koje nastaju usled promena cena na tržištu. Tržišni rizici obuhvataju:
 - a) Devizni rizik koji predstavlja rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene vrednosti deviznih kurseva.
 - b) Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti koji predstavlja rizik od promene cena ovih hartija i obuhvata specifični (rizik izdavaoca) i opšti cenovni rizik (nivo cena na tržištu) .
 - c) Cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti koji predstavlja rizik od promene cena ovih hartija i obuhvata specifični (rizik izdavaoca) i opšti cenovni rizik (nivo cena na tržištu).
 - d) Robni rizik koji predstavlja rizik od promene cena robe/materijalnih proizvoda kojima se trguje na organizovanom tržištu (npr. poljoprivredni proizvodi, minerali –uključujući i naftu,

plameni metali – isključujući zlato), kao i finansijski derivati koji se odnose na te proizvode.

- Rizik koncentracije koji predstavlja rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika
Rizik koncentracije odnosi se na:
 - velike izloženosti;
 - grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i sl.;
 - instrumente kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti.
- Rizik ulaganja koji obuhvata rizike trajnih ulaganja u druga pravna lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine.
- Rizik zemlje koji predstavlja rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.
- Operativni rizik koji predstavlja rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja.
Operativni rizik uključuje i pravni rizik, rizik informacionog sistema, rizik po osnovu aktivnosti koje je Banka poverila trećim licima i rizik po osnovu uvođenja novih proizvoda.
 - a) Pravni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka u vezi sa poslovanjem banke (obligacioni odnosi, radni odnosi, itd.)
 - b) Rizik informacionog sistema je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital, ostvarivanje poslovnih ciljeva, poslovanje u skladu s propisima i reputaciju finansijske institucije usled neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili druge slabosti u tom sistemu koja negativno utiče na njegovu funkcionalnost ili bezbednost, odnosno ugrožava kontinuitet poslovanja finansijske institucije.
 - c) Rizik po osnovu aktivnosti koje je banka poverila trećim licima su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu aktivnosti u vezi s njenim poslovanjem koje je poverila trećem licu a koje te aktivnosti obavlja kao svoju pretežnu delatnost.
 - d) Rizik po osnovu uvođenja novih proizvoda je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu uvođenja novih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi s procesima i sistemima banke.
- Rizik usklađenosti poslovanja koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i

finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik.

- Rizik pranja novca i finansiranja terorizma koji predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju banke usled korišćenja banke (neposrednog ili posrednog korišćenja poslovnog odnosa s bankom, transakcije, usluge ili proizvoda banke) za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja banke sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima banke kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuje postupanje banke i njenih zaposlenih u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma.

- Strateški rizik koji mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju na koje Banka nije reagoval na odgovarajući način.
- Reputacioni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu događaja i okolnosti koje ugrožavaju reputaciju banke na tržištu na kom posluje.

U skladu sa Metodologijom za internu procenu adekvatnosti kapitala i izveštajem o ICAAP-u utvrđuje se i materijalna značajnost pojedinih rizika te Banka sledeće rizike smatra materijalno značajnim: kreditni, devizni, operativni, kreditno-devizni rizik, rizik koncentracije, rizik zemlje, kamatni i rizik likvidnosti.

Ostale gore navedene rizike, Banka ne smatra materijalno značajnim jer ih procenjuje kao rizike sa vrlo malim ili nepostojećim uticajem na rizični profil banke.

Za rizike koji se ne mogu precizno kvantifikovati procena materijalnog značaja vrši se u skladu sa sledećom podelom:

- nizak (bez uticaja ili minimalan uticaj na rizični profil i upravljanje rizicima Banke)
- srednji (uticaj na rizični profil i upravljanje rizicima Banke je materijalno značajan) i
- visok rizik (uticaj na rizični profil i upravljanje rizicima Banke je izražen).

U nastavku je sadržan opis pojedinačnih politika i ostalih relevantnih internih akata kojima se uređuje proces upravljanje rizicima.

2.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Banka upravlja rizicima kreiranjem i sprovođenjem politika i procedura, interne regulative, kao i uspostavljanjem limita za nivo rizika koji su prihvatljivi za Banku. Banka permanentno prati i meri kapacitet prihvatljivog nivoa izloženosti rizicima uzimajući u obzir ukupnu izloženost svim tipovima rizika. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se

identifikovali, analizirali i kontrolisali novi rizici. Ove informacije se prezentuju Upravnom i Izvršnom odboru uz odgovarajuću analizu.

Skupština akcionara u skladu sa Poslovníkom o radu skupštine donosi odluke koje mogu imati uticaj na upravljanje rizicima kao što su odluke o svakom povećanju kapitala Banke, odnosno o ulaganju kapitala u drugu banku ili u druga pravna lica i o sticanju celokupne ili pretežnog dela imovine drugog pravnog lica; odluke o visini ulaganju u osnovna sredstva Banke i investicione nekretnine Banke i odluke o smanjenju, otkupu ili drugim izmenama odobrenog ili izdatog akcijskog kapitala.

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i nadzor nad tim sistemom, usvajanje strategije, politika i planova koji se odnose na upravljanje rizicima i upravljanje kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola, nadzor nad radom Izvršnog odbora, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategija, planova i politika koje se odnose na upravljanje rizicima i kapitalom, usvajanje procedura za upravljanje rizicima kojima se bliže definiše proces identifikacije, merenja, ublažavanja, praćenja i kontrole i izveštavanja o rizicima kojima je Banka izložena, kao i izveštavanje Upravnog odbora o efikasnosti primene definisanih procedura upravljanja rizicima. Odbor preduzima mere i aktivnosti u interesu poštovanja preciziranih limita uspostavljenih za pojedinačne rizike.

Odbor za praćenje poslovanja banke je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima Banke, prateći izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki i predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom, deviznim rizikom, rizikom likvidnosti, profitabilnošću, finansiranjem i drugim srodnim pitanjima. Odbor predlaže Izvršnom odboru mere i postupke za operativno upravljanje rizicima iz svoje nadležnosti.

Odbor za upravljanje rizicima nadgleda aktivnosti Banke i efikasnost sistema za upravljanje rizicima tako što analizira kvartalne i ostale izveštaje organizacionih jedinica za upravljanje rizicima, izveštaje koji se dostavljaju Upravnom odboru na razmatranje i usvajanje; razmatra poštovanje limita rizika Banke; razmatra izveštaje o trendovima u rizicima; razmatra rezultate stres testiranja; razmatra izveštaje o naplati; razmatra status najvećih problematičnih kredita itd.

Komisija za upravljanje rizicima nadgleda aktivnosti Banke i efikasnost sistema za upravljanje rizicima tako što analizira mesečne i ostale izveštaje organizacionih jedinica za upravljanje rizicima, razmatra poštovanje limita rizika Banke, razmatra izveštaje o trendovima u rizicima, razmatra rezultate stres testiranja, razmatra izveštaje o delikvenciji i naplati i sl.

Odbor za upravljanje lošom aktivom bavi se analizom plasmana u kašnjenju preko definisanog nivoa izloženosti i potencijalnim nenaplativim plasmanima, odnosno plasmanima koji nisu u kašnjenju, ali po svim parametrima su potencijalni problematični krediti i uspostavlja buduću strategiju za rešavanje loših plasmana.

Odeljenje za operativne rizike i kontrolu kvaliteta, Odeljenje za upravljanje lošom aktivom, Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom, Odeljenje za odobravanje kredita, Odeljenje za strateško upravljanje kreditnim rizikom, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja i Služba za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, svako u domenu svojih nadležnosti, zadužena su za operativno sprovođenje procedura za upravljane rizicima i kontinuirano identifikuju, mere, kontrolišu i prate indikatore pojedinih pokazatelja rizika, njihovu usklađenost sa propisanim, odnosno predviđenim nivoom, potencijalni uticaj očekivanih promena (zakonskih, tržišnih i dr.) na visinu izloženosti rizicima. Organizacione jedinice za upravljanje rizicima su odgovorne za formulisanje, ažuriranje i implementiranje politika i procedura vezanih za rizike, predlaganje i praćenje limita, analizu izloženosti rizicima i predlaganje mera za ublažavanje rizika.

Odeljenje za razvoj proizvoda i obuku mreže odgovorno je da organizuje da se prilikom uvođenja novih ili značajnih modifikacija postojećih proizvoda sprovede sveobuhvatna procena relevantnih rizika, kao i da sprovede mere ublažavanja rizika koji nastaju prilikom uvođenja ili značajne modifikacije postojećih proizvoda.

Odeljenje unutrašnje revizije sprovodi nezavisno ocenjivanje sistema upravljanja rizicima u cilju identifikacije slabosti u upravljanju rizicima, poslovnim i IT sistemima i vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola.

Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja obrazovano je kao nezavisna organizaciona jedinica Banke i obavlja isključivo poslove iz svog delokruga, izbegavajući moguće sukobe interesa u odnosu na druge zaposlene u Banci i poslove koje oni obavljaju. Kontrolom usklađenosti poslovanja i procenom glavnih rizika te (ne)usklađenosti, predlaže planove upravljanja pojedinim rizicima. Služba za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma sprovodi kontrolu i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma te predlaže planove upravljanja ovim rizikom.

2.2.1. Izveštavanje o upravljanju rizicima

Uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja Upravnog odbora, Izvršnog odbora, Odbora za praćenje poslovanja, Odbora za upravljanje rizicima i drugih nadležnih odbora/komisija za sve vrste rizika, omogućava se obezbeđivanje blagovremenih, tačnih i dovoljno detaljnih informacija koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje pojedinim vrstama rizika odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Ove informacije naročito obuhvataju informacije o rizičnom profilu Banke i promenama rizičnog profila, prikazane po različitim kriterijumima (pojedinačni rizici, geografske oblasti, valute, organizacione jedinice banke, portfolija banke, vrste transakcija, ugovorne strane i sl.); informacije o kategoriji rizika klijenta, proizvoda, usluge i transakcija sa stanovišta rizika od pranja novca i finansiranja terorizma; podatke o značajnim gubicima; informacije o preduzetim ili planiranim merama za ublažavanje rizika; informacije o statusu implementacije usvojenih mera za

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

ublažavanje rizika; informacije o prekoračenjima uspostavljenih limita i drugim slučajevima odstupanja od unutrašnjih akata Banke; informacije o promenama pokazatelja poslovanja koje ukazuju na promenu ukupne izloženosti rizicima Banke; informacije o rizicima koji nastaju kao posledica uvođenja novog proizvoda, aktivnosti, procesa ili sistema; informacije o rizicima koji nastaju kao posledica poveravanja aktivnosti Banke trećim licima; informacije o neophodnim usklađivanjima sa propisima.

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o pojedinačnim vrstama rizika. Interno izveštavanje o upravljanju svim vrstama rizika vrši se dostavljanjem kvartalnog izveštaja Upravnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja i Odboru za upravljanje rizicima i mesečnog izveštaja Izvršnom odboru, Komisiji za upravljanje rizicima i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom koji učestvuje u upravljanju pojedinim vrstama rizika (devizni, kamatni i rizik likvidnosti). Eksterno izveštavanje o upravljanju rizicima Banka vrši saglasno Odlukama i uputstvima Narodne banke Srbije.

2.3. Proces upravljanja rizicima

2.3.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik Banke je uslovljen finansijskim stanjem i kreditnom sposobnošću dužnika kao i kvalitetom sredstava obezbeđenja potraživanja Banke.

Kreditni rizik se ne može izbeći u celosti već se može samo držati u određenim okvirima koji su prihvatljivi za Banku. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Prilikom preuzimanja rizika pri odobravanju plasmana Banka procenjuje mogućnost nastanka gubitaka sa ciljem da se obim rezerve za procenjene gubitke po osnovu odobrenih plasmana održava u okvirima koje može da podnese kapital i finansijski rezultat Banke. Pri ostvarivanju navedenog cilja Banka se vodi principima u okviru Strategije upravljanja rizicima i Strategije i plana upravljanja kapitalom.

Banka ima usvojen niz internih akata koji detaljnije regulišu upravljanje kreditnim rizikom u pojedinim segmentima, u cilju uspostavljanja adekvatnog procesa upravljanja kreditnim rizikom Banke i njegovog minimiziranja odnosno održavanja kvaliteta portfolija Banke.

To je integrisan proces koji obuhvata:

- Identifikovanje kreditnog rizika
- Merenje kreditnog rizika
- Ublažavanje kreditnog rizika
- Praćenje, kontrolu i izveštavanje o kreditnom riziku
- Kontrolu kvaliteta kreditnog procesa
- Upravljanje problematičnim plasmanima

Proces upravljanja kreditnim rizikom uključuje sledeće:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog plasmana dužnika Banke
- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke

Banka izrađuje izveštaje koji se odnose na praćenje kreditnog rizika na mesečnom i kvartalnom nivou.

Sveobuhvatni izveštaji sadrže pregled i kvalitet novorealizovanih plasmana i ukupnog portfolija, strukturu i kvalitet portfolija po definisanim kategorijama (vrsta proizvoda, ročnost, itd.) sa trendovima, stanja u ranoj i kasnoj naplati, udeo plasmana odobrenih uz odstupanje i monitoring njihovih performansi te praćenje definisanih signala za rano upozorenje.

Na nivou portfolija formiraju se izveštaji koji sadrže pregled individualnih i sektorskih koncentracija u okviru portfolija Banke, pregled proizvoda odobrenih licima povezanim sa Bankom, pregled i efekte ispravke vrednosti na finansijski rezultat Banke po internom rejtingu, nivoima rizika i segmentima klijenata, podatke o značajnim gubicima, informacije o preduzetim ili planiranim merama za ublažavanje rizika, informacije o prekoračenjima uspostavljenih apetita, tolerancije i limita kao i informacije o promenama pokazatelja koje ukazuju na promenu ukupne izloženosti rizicima Banke.

Merenje kreditnog rizika se vrši i kroz gore navedene izveštaje, uz definisanje pokazatelja za određene vrste rizičnosti, zavisno od vrste izveštaja odnosno materije koju izveštaj pokriva (kašnjenje u otplati na određenim nivoima, prikupljanje dokumentacije pri ažuriranju dosijea, izvršeni monitorinzi i sl.).

Ublažavanje kreditnog rizika vrši se korišćenjem tehnika ublažavanja kreditnog rizika shodno Odluci o adekvatnosti kapitala banaka Narodne banke Srbije. Banka može koristiti više od jednog instrumenta kreditne zaštite za smanjenje kreditnog rizika po osnovu jedne izloženosti pod uslovom da tu izloženost podeli tako da svaki njen deo bude pokriven jednim instrumentom kreditne zaštite. Obračun iznosa aktive ponderisane kreditnim rizikom za svaki tako pokriven deo vrši se u svemu u skladu sa odredbama pomenute Odluke o adekvatnosti kapitala.

Ublažavanje rizika se postiže doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovom dokumentu, analiziranjem stanja i strukture, tj. kvaliteta kreditnog portfolija Banke, praćenjem izmena stanja i strukture kreditnog portfolija Banke, predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka rizika, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju povećanja nivoa kreditnog rizika.

Posebnim dokumentom regulisan je i proces kontinuiranog monitoringa kredita u portfoliju Banke kao i njegova frekvencija, način evidentiranja i preduzimanja adekvatnih mera. Kroz redovan i adekvatan monitoring Banka prati efekte ublažavanja kreditnog rizika kao i uvođenje dodatnih mera ukoliko je potrebno.

Mere za ublažavanje obuhvataju definisanje ili izmena limita izloženosti, obustavljanje ili pojačan nadzor nad kreditnim aktivnostima određene linije kreditiranja, povećanje aktivnosti na naplati plasmana, diversifikacija portfolija u pojedinim segmentima (delatnost, geografsko područje, vrsta proizvoda i sl.), pojačano obezbeđenje adekvatnih instrumenata obezbeđenja, unapređenje procesa strateškog planiranja i detaljnija analiza okruženja u kome Banka posluje u cilju eventualnog revidiranja usvojenog strateškog plana, povećanje kapitala i slične mere koje dovode

do minimizacije rizika. Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o kreditnom riziku.

2.3.2. Rizik likvidnosti

Osnovni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je da minimizira rizik likvidnosti putem planiranja priliva i odliva novčanih sredstava, praćenjem novčanih tokova, kao i donošenjem odgovarajućih mera za sprečavanje i otklanjanje uzroka nelikvidnosti, odnosno izbegavanje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze.

Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja tako da obezbedi da je u svakom trenutku sposobna da ispuni sve dospele obaveze i da njeni klijenti mogu da raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima bez ograničenja.

Banka ima usvojene politike koje regulišu upravljanje rizikom likvidnosti, kao i niz procedura i postupaka koji uključuju i redovne projekcije i usklađivanje budućih novčnih tokova po valutama, kao i plan za obezbeđenje likvidnosti u kriznim situacijama.

Upravljanje rizikom likvidnosti Banka bazira na sledećim principima:

- Procenjivanje rizika likvidnosti po valutama u kojima Banka ima bilansne pozicije: RSD i EUR kako bi se omogućilo da Banka odgovori dospelim obavezama u navedenim valutama kako u slučaju redovnih uslova poslovanja, tako i u kriznim situacijama;
- Upravljanje rizikom likvidnosti Banke mora biti u saglasnosti sa odobrenim nivoom tolerancije rizika imajući u vidu svoja strateška opredeljenja, poslovne ciljeve, ukupnu sklonost ka riziku i kapacitet finansiranja, kao i limite postavljene od strane Narodne banke Srbije;
- Semidinamičko predviđanje budućih novčanih tokova, analiza stabilnosti izvora sredstava, adekvatna procena obaveza i aktiviranje preuzetih neopozivih obaveza su instrumenti prudenijalnog predviđanja rizika likvidnosti;
- Trošak i rizik likvidnosti su uključeni u određivanje cena, merenje rezultata i odobravanje novih proizvoda Banke;
- Banka održava adekvatan okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kroz procese identifikacije, merenja, kontrole, ublažavanja i praćenja;
- U cilju održavanja rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou, Banka obezbeđuje odgovarajuću strukturu likvidne aktive čija vrsta, kvalitet i nivo služe za obezbeđivanje dodatnih izvora finansiranja u slučaju potrebe.

Upravljanje rizikom likvidnosti uključeno je u ICAAP u okviru koga se vrše i periodični stres testovi rizika likvidnosti i procenjuje se potencijalni uticaj nastanka eventualnih nepovoljnih promena u okruženju ili poslovanju na kapital i finansijski rezultat Banke.

Izveštavanje počinje utvrđivanjem uzroka koji dovode do nastanka rizika likvidnosti i podrazumeva identifikaciju tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu uvođenja novih proizvoda, odnosno novih poslovnih aktivnosti i podrazumeva analizu stanja i promena bilansne aktive, pasive i vanbilansnih stavki u smislu:

- procene utrživosti pozicija aktive različitih stepena likvidnosti,

- razmatranja strukture i visine izvora neophodnih za finansiranje aktive,
- analizu ročne strukture izvora sredstava i stabilnosti depozita bez definisanih rokova dospeća,
- utvrđivanje potencijalnih odliva likvidnih sredstava po osnovu aktiviranja vanbilansnih stavki.

Banka je definisala set pokazatelja likvidnosti za praćenje rizika likvidnosti Banke i uspostavila sistem internih limita za pojedine pokazatelje likvidnosti. Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o riziku likvidnosti uspostavljenim sistemom redovnog izveštavanja koji je usaglašen sa regulativom Narodne Banke Srbije, internim metodologijama i zahtevima poverilaca Banke.

Politikom za upravljanje rizikom likvidnosti definisane su mere za ublažavanje ovog rizika koje imaju za cilj održavanje rizika na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke kroz pribavljanje sredstava koja odgovaraju po visini, valuti i ročnosti.

Mere za pribavljanje nedostajućih sredstava u slučaju kratkoročnog smanjenja likvidnosti Banke/ugrožavanja likvidnosti u određenoj valuti mogu biti uzimanje kratkoročnih depozita sa međubankarskog tržišta, prodaja hartija od vrednosti iz trgovine i raspoloživih za prodaju shodno redosledu dospeća, razlici između kupovne i prodajne cene i shodno brzini moguće realizacije, zaustavljanje obnavljanja dospelih međubankarskih kredita koji se daju drugim bankama tokom ograničenog perioda, uzimanje kredita na osnovu zaloge hartija od vrednosti na tržištu (lombardni krediti kod Narodne banke Srbije), limitiranje, ako je potrebno, i zamrzavanje realizacije novog aktivnog poslovanja sa primarnim klijentima (kreditni itd.), racionalizacija prodaje i/ili otkupa efektivnog stranog novca, smanjenje operativnih troškova Banke, revidiranje optimuma gotovog novca koji se nalazi u filijalima, uzimanje depozita uz obezbeđenje, korišćenje dozvoljenog prekoračenja po korespodentnim računima, povlačenje neiskorišćenih kreditnih linija, valutne swap transakcije i repo-transakcije. Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o riziku likvidnosti.

2.3.3. Kamatni rizik

Osnovni cilj procesa upravljanja kamatnim rizikom je da Banka svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj omogućava da u svakom trenutku elimiše mogućnost nastanka negativnih efekata na svoj finansijski rezultat i kapital tako što izbegava izloženost nepovoljnim kretanjima kamatnih stopa i ispunjava zakonske propise i odluke kojima se uređuje područje upravljanja rizikom kamatnih stopa.

Identifikacija kamatnog rizika se sprovodi utvrđivanjem uzroka koji dovode do nastanka kamatnog rizika i podrazumeva identifikaciju tekuće izloženosti kamatnom riziku, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu uvođenja novih proizvoda ili aktivnosti. Banka vrši identifikaciju izloženosti kamatnom riziku utvrđivanjem otvorenih pozicija kamatno osetljive aktive i pasive Banke po pojedinim ročnostima u svakoj pojedinačnoj valuti, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje.

Procena kamatnog rizika se sprovodi primenom kvantitativnih tehnika i obuhvata merenje i ograničavanje otvorenih kamatno osetljivih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i merenje potencijalne veličine mogućih gubitaka, u slučaju značajnije promene kamatnih stopa i kriva prinosa.

Identifikacija, praćenje i procena kamatnog rizika sprovodi se primenom gep analize, testova osetljivosti kapitala i neto prihoda od kamata na kretanja kamatnih stopa i stres testova:

- utvrđivanjem vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena kamatno osetljivih pozicija aktive i pasive,
- utvrđivanjem efekata promena oblika, nagiba i paralelnog pomeranja kriva prinosa (*rizik krive prinosa*),
- utvrđivanjem uticaja prevremenog povlačenja depozita, odnosno prevremenog vraćanja kredita (*rizik opcija*) i
- ročne neusklađenosti baznih kamatnih stopa (*bazni rizik*).

Banka je posebnom procedurom definisala sistem upravljanja kamatnim rizikom kao i set pokazatelja kamatnog rizika, te uspostavila sistem internih limita za pojedine pokazatelje kamatnog rizika i procese praćenja utvrđenih pokazatelja i limita.

Rizični profil Banke je određen nivoom rizičnosti koji je Banka spremna da preuzme u skladu sa definisanim ciljevima i principima upravljanja kamatnim rizikom. Upravljanje kamatnim rizikom Banke je u saglasnosti sa limitima postavljenim od strane Narodne banke Srbije i limitima postavljenim od same Banke, pri čemu se limiti kamatnog rizika utvrđuju na onom nivou na kom Banka neće imati značajne gubitke zbog mogućih kretanja kamatnih stopa.

Sprovođenjem mera za ublažavanje kamatnog rizika, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. U zavisnosti od uzroka i stepena konstatovanog poremećaja kamatnog rizika moguće je koristiti sledeće postupke za ublažavanje izloženosti kamatnom riziku:

- promene u politici određivanja cena;
- aktivnosti u vezi sa kratkoročnim pozajmicama i investicijama;
- promene u volumenu kamatno osetljive aktive i pasive;
- prirodno usklađivanje kamatno osetljivih pozicija aktive i pasive prilikom novog dugoročnog zaduživanja ili uvođenja novih proizvoda;
- promene u korpama dospeća pozicija u aktivi i pasivi.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o kamatnom riziku.

2.3.4. Devizni rizik

Osnovni cilj procesa upravljanja deviznim rizikom Banke je održavanje izloženosti deviznom riziku unutar prihvatljivih granica koje je odobrio Upravni odbor i u okvirima koje postavljaju Narodna banka Srbije i strani poverioci. U skladu sa poslovnim modelom Banke, devizni rizik se meri otvorenom deviznom pozicijom bankarske knjige u koju se uključuju sledeći elementi:

- neto spot pozicija koja predstavlja razliku između devizne imovine umanjene za ispravku vrednosti i deviznih obaveza uključujući i nedospele kamate

- i neopozive garancije, nepokriveni akreditivi i slične vanbilansne stavke na osnovu kojih je moguće da će Banka morati da izvrši plaćanje a postoji verovatnoća da ta sredstva neće moći da nadoknadi.

Identifikacija deviznog rizika se sprovodi utvrđivanjem uzroka koji dovode do nastanka deviznog rizika i podrazumeva identifikaciju tekuće izloženosti deviznom riziku kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu uvođenja novih proizvoda ili aktivnosti.

Banka vrši identifikaciju izloženosti deviznom riziku utvrđivanjem otvorenih deviznih pozicija Banke u pojedinačnim valutama, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje. Procena deviznog rizika se sprovodi primenom dnevnog merenja i ograničavanja otvorenih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i merenjem potencijalne veličine mogućih gubitaka u slučaju značajnije promene kursa.

Banka posebnom procedurom definiše sistem upravljanja deviznim rizikom i set pokazatelja deviznog rizika, te uspostavlja sistem internih limita za pojedine pokazatelje deviznog rizika i procese praćenja utvrđenih pokazatelja i limita. Upravljanje deviznim rizikom obuhvata usklađivanje neto otvorene pozicije Banke kroz proces praćenja i planiranja transakcija izloženih deviznom riziku.

Upravljanje deviznim rizikom Banka bazira na sledećim principima:

- poslovni model Banke ne pretpostavlja aktivnosti, pa ni pozicije koje pripadaju knjizi trgovanja. Iz tog razloga, pod pozicijama koje izlažu Banku deviznom riziku uvek se podrazumevaju bilansne i vanbilansne pozicije u bankarskoj knjizi uključujući i hartije od vrednosti pošto se one koriste samo kao instrument upravljanja nivoom likvidnosti.
- upravljanje deviznim rizikom Banke podrazumeva aktivnosti usmerene samo na smanjivanje rizika kroz limitiranje neto otvorenih deviznih pozicija Banke na nivo što bliži nuli.
- ne preduzimaju se nikakve aktivnosti koje bi mogle biti usmerene ka maksimizaciji profita kroz anticipirane promene kursa, špekulacije na deviznim tržištima, eksploataciju trenutne precenjenosti ili potcenjenosti određenih valuta i sl.
- upravljanje deviznim rizikom obuhvata usklađivanje neto otvorene pozicije Banke kroz proces praćenja i planiranja transakcija izloženih deviznom riziku.
- procenjivanje deviznog rizika vrši se po značajnim valutama: RSD i EUR. Procena po drugim valutama osim značajnih može se vršiti na zahtev ALCO odbora.
- upravljanje deviznim rizikom Banke je u saglasnosti sa limitima postavljenim od strane Narodne banke Srbije i limitima postavljenim od same Banke, pri čemu profitabilnost Banke nije ugrožena.
- limiti deviznog rizika se utvrđuju na onom nivou pri kom Banka neće imati značajne gubitke zbog kretanja kursa stranih valuta u odnosu na dinar.

Sprovođenjem mera za ublažavanje deviznog rizika, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. U zavisnosti od uzroka i stepena konstatovanog poremećaja deviznog rizika, moguće je koristiti sledeće postupke za ublažavanje izloženosti deviznom riziku:

- obavljanje transakcija kupoprodaje deviza na međubankarskom tržištu u cilju zatvaranja otvorene devizne pozicije;
- upravljanje sistemom limita na takav način da se ne dozvoli značajno variranje otvorene devizne pozicije;

- ostale mere predviđene posebnim procedurama za upravljanje deviznom pozicijom;
- predlaganje ostalih mera na duži rok u cilju svođenja i održavanja deviznog rizika na prihvatljiv nivo.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o deviznom riziku.

2.3.5. Rizik koncentracije

Politika upravljanja rizikom koncentracije definiše postupanje u vezi sa rizikom koncentracije. Definisana je u okviru Politike upravljanja rizicima kreditnog portfolija.

Upravljanje rizikom koncentracije sprovodi se putem formiranja adekvatnog okruženja u Banci i kroz identifikaciju postojećih izvora rizika i izvora rizika koji mogu nastati u budućem poslovanju, merenje rizika, tačnom i blagovremenom procenom rizika, praćenje rizika koncentracije analiziranjem stanja, promena i trendova izloženosti riziku, kontrolu rizika njegovim održavanjem na nivou prihvatljivom za rizični profil Banke, smanjenjem ili eliminisanjem, primenu tehnika ublažavanja rizika i izveštavanje.

Merenje rizika koncentracije se vrši na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje rizika koncentracije se vrši u odnosu na interno postavljene apetite i tolerancije odnosno limite, kao i u odnosu na limite postavljene od strane Narodne banke Srbije, odnosno putem obračuna ukupne bilansne i vanbilansne izloženosti jednog lica, odnosno grupe povezanih lica, odnosno definisanih segmenata portfolija u odnosu na kapital i/ili u odnosu na ukupnu bilansnu i vanbilansnu izloženost Banke i/ili u odnosu na izloženosti prema delu portfolija Banke.

Sistem internog izveštavanja se zasniva na praćenju sektorske i podsektorske koncentracije, koncentracije velikih izloženosti prema jednom i grupi povezanih lica, izloženostima prema licima povezanim sa Bankom, izloženostima prema proizvodima, geografskim područjima i prema instrumentima kreditne zaštite.

Ublažavanje rizika se postiže doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovom dokumentu, analiziranjem stanja i strukture kreditnog portfolija Banke, praćenjem izmena stanja i strukture kreditnog portfolija Banke, predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka rizika koncentracije, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju povećanja nivoa rizika.

Mere za ublažavanje obuhvataju definisanje ili izmena limita izloženosti, obustavljanje ili pojačan nadzor nad kreditnim aktivnostima određene linije kreditiranja, povećanje aktivnosti na naplati plasmana, diversifikacija portfolija u pojedinim segmentima (delatnost, geografsko područje, vrsta proizvoda i sl.), pojačano obezbeđenje adekvatnih instrumenata obezbeđenja, unapređenje procesa strateškog planiranja i detaljnija analiza okruženja u kome Banka posluje u cilju eventualnog revidiranja usvojenog strateškog plana, povećanje kapitala i slične mere koje dovode do minimizacije rizika.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o riziku koncentracije.

2.3.6. Rizik zemlje

Osnovni cilj procesa upravljanja rizikom zemlje je minimiziranje mogućih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja zbog ograničenja utvrđenih aktima organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih prilika u toj zemlji uz prihvatljiv nivo izloženosti tom riziku, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja. Upravljanje rizikom zemlje sprovodi se formiranjem adekvatnog kontrolnog okruženja u Banci i kroz aktivnosti identifikovanja, merenja, praćenja, kontrole i izveštavanja.

Identifikovanje rizika zemlje na nivou pojedinačnog plasmana sprovodi se kroz prikupljanje informacija o zemlji porekla dužnika, analizu nivoa rizika, odnosno rejtinga zemlje porekla dužnika (OECD klasifikacija), analizu događaja/faktora koji mogu usloviti negativan efekat na poslovanje i kapital Banke usled izloženosti riziku zemlje i kontrolu limita od strane nadležnih organizacionih delova Banke pre odobrenja pojedinačnog plasmana od strane nadležnih organa Banke u cilju utvrđivanja nivoa neiskorišćenog dela limita za plasmene u određenu zemlju.

Identifikovanje rizika zemlje na nivou portfolija sprovodi se od strane Odeljenja za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom i obuhvata:

- detaljnu i sveobuhvatnu analizu izloženosti po osnovu bilansnih i vanbilansnih plasmana prema zemlji porekla dužnika u cilju identifikacije kritičnih segmenata sa stanovišta izloženosti riziku zemlje,
- detaljnu i sveobuhvatnu analizu političkih, ekonomskih, socijalnih i drugih prilika u zemljama porekla dužnika sa kojima Banka posluje,
- analizu promena rejtinga-klase zemalja dužnika sa kojima Banka posluje,
- identifikovanje i analizu internih i eksternih faktora koji uslovljavaju nivo rizičnosti kritičnih segmenata portfolija sa stanovišta zemlje porekla dužnika,
- identifikovanje i analizu internih i eksternih faktora koji u narednom periodu mogu dovesti do povećanog rizika zemlje u segmentima portfolija koji su identifikovani kao zone visokog rizika sa stanovišta rizika zemlje.

Merenje, odnosno procena rizika zemlje se vrši na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija Banke. Banka pri proceni rizika zemlje uzima u obzir sistem klasifikacije zemalja prema visini rizika definisan od strane OECD-a po Knaepen metodologiji (<http://www.oecd.org/>), po kojoj je klasifikacija zemalja izvršena u osam kategorija rizika zemlje (0 - 7), 0 kao najkvalitetnija i 7 kao najrizičnija.

Mere za ublažavanje obuhvataju:

- definisanje novih limita izloženosti,
- obustavljanje dalje kreditno-garancijske aktivnosti Banke prema klijentima čija je zemlja porekla ocenjena kao visokorizična,
- naplatu potraživanja od klijenata čija je zemlja porekla ocenjena kao visokorizična,
- izbegavanje otvaranja novih računa i novčanih i nenovčanih plasmana prema institucijama, pravnim licima i pojedincima u zemljama koje spadaju u kategoriju visokorizičnih

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

- diverzifikaciju portfolija kroz smanjenje koncentracije portfolija u pojedinim zemljama i
- obezbeđenje adekvatnih instrumenata obezbeđenja za zemlje/regione koji izlažu Banku neprihvatljivo visokom riziku zemlje.

U slučaju kritičnog rizika prekida se platni promet sa konkretnom zemljom i vrši se transfer svih sredstava iz te zemlje, ostavljajući samo one iznose sredstava koji predstavljaju već prihvaćenu neopozivu obavezu ove zemlje.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o riziku zemlje.

2.3.7. Rizik ulaganja

Osnovni cilj procesa upravljanja rizikom ulaganja je ostvarenje maksimalno kvalitetnog odnosa rizika i prinosa u granicama pažljivo definisanih limita kroz uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, minimiziranje i eliminisanje uticaja faktora koji mogu ugroziti finansijski rezultat Banke, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja.

Rizik ulaganja Banke procenjuje se i meri u odnosu na limite postavljene od strane Narodne banke Srbije i interno definisane limite. Banka procenjuje najviši nivo rizika ulaganja koji je spremna da prihvati u odnosu na definisane limite za:

- ulaganje u jedno pravno lice koje nije lice u finansijskom sektoru i
- ukupna ulaganja u pravna lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine.

Sprovođenjem mera za ublažavanje rizika ulaganja, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. Osnovne tehnike za kontrolu rizika ulaganja u druga pravna lica su izbegavanje i smanjivanje rizika odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled pogoršanja finansijske sposobnosti tog lica pravnog lica u koje se vrši ulaganje.

Ublažavanje rizika ulaganja u osnovna sredstva podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou i to putem planiranja nabavke i otuđenja osnovnih sredstava na godišnjem nivou, redovnim sprovođenjem popisa osnovnih sredstava i redovnim praćenjem vrednosti osnovnih sredstava.

Mere za ublažavanje obuhvataju uspostavljanje limita za pojedinačna ulaganja u druga pravna lica, uspostavljanje limita za ulaganja u grupu povezanih pravnih lica, uspostavljanje limita ukupnih ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine, prodaju uloga ili akcija u druga pravna lica, prodaju akcija ili udela, odnosno prodaju osnovnih sredstava i investicionih nekretnina i povećanje kapitala.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o riziku ulaganja.

2.3.8. Operativni rizik

Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika uz prihvatljivi nivo izloženosti operativnom riziku. Banka je posebno uspostavila proces

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

upravljanja rizikom informacionog sistema koji obuhvata identifikovanje i merenje, odnosno procenu tog rizika, njegov tretman - ublažavanje, kao i kontrolu i praćenje.

Banka upravlja operativnim rizikom na nivou pojedinačnog organizacionog dela i na nivou Banke. Procena operativnog i rizika informacionog sistema na nivou Banke predstavlja sveobuhvatan proces kojim se zaokružuje praćenje operativnog rizika Banke. Banka meri izloženost operativnim rizicima pri uvođenju novih proizvoda kao i u slučajevima poveravanja poslovnih aktivnosti Banke.

Banka sprovodi obuku zaposlenih u domenu operativnog i rizika informacionog sistema kroz treninge, brošure i slične materijale u cilju podizanja svesti o operativnim rizicima i njegovom upravljanju, u meri kojoj to dozvoljavaju kapaciteti Banke.

Najvažnije aktivnosti u upravljanju operativnim rizicima su:

- SAT (proces internih samoprocena i kontrole rizika) - Samoprocena rizika kao standardizovani i transparentni pristup identifikaciji, proceni, praćenju, merenju i smanjenju potencijalnih operativnih rizika koji mogu da se jave u svim poslovnim aktivnostima koje obavlja Banka.
- Upravljanje operativnim rizikom vođenjem baze podataka o nastalim događajima operativnog rizika.
- Izračunavanje minimalnog kapitalnog zahteva za operativni rizik korišćenjem osnovnog pristupa kao i internog kapitalnog zahteva za operativni rizik primenom stres testa materijalno značajnih identifikovanih rizika.
- Izveštavanje - Linije izveštavanja o operativnim rizicima: (1) regulatorno izveštavanje ka Narodnoj banci Srbije, (2) interno izveštavanje
- Kontrola kvaliteta – sistematizovana interna kontrola kvaliteta kreditnog procesa i rada zaposlenih u poslovnoj mreži.

Banka je sistemom za upravljanje rizicima obuhvatila i sve rizike koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi s procesima i sistemima banke. Pod novim proizvodom podrazumevaju se i značajno izmenjeni proizvodi, usluge i aktivnosti u vezi s procesima i sistemima banke.

Banka je uredila način kojim se obezbeđuje da uvođenje novih proizvoda bude u skladu sa propisima i strategijom za upravljanje rizicima, apetitom i tolerancijom ka rizicima i odgovarajućim limitima.

Upravljanjem rizicima koji nastaju po osnovu poveravanja aktivnosti Banka vrši na sveobuhvatan način u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima koji nastaju po osnovu aktivnosti koje je banka poverila trećim licima, Odlukom o uslovima i načinu poveravanja aktivnosti u vezi sa informacionim sistemom finansijske institucije trećim licima i Zakonom o sprečavanju pranje novca i finansiranju terorizma kao i internim aktima Banke.

Rizici koji mogu biti povezani sa poverenim aktivnostima i nivo pokazatelja rizika koji nastaju po osnovu poveravanja aktivnosti Banke trećim licima, kao i ostali rizici trećih lica (sa kojima Banka uspostavlja poslovni odnos) detaljno su opisani u Proceduri upravljanja rizicima trećih lica i poverenih aktivnosti.

Sprovođenjem mera za ublažavanje pojedinačnih vrsta rizika oni se održavaju na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. Osnovne tehnike kontrole rizika su izbegavanje i ublažavanje rizika, odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled pogoršanja određenih propisanih i prihvatljivih pokazatelja kao i opšteg kvaliteta portfolija banke.

Tehnike izbegavanja i ublažavanja operativnog rizika obezbeđuju se primenom kontinuiranog razvoja i održavanja sistema internih kontrola kroz:

- Definisane i implementacija akcionih planova - kontrola u cilju upravljanje značajnim rizicima;
- Sistem internih kontrola kroz proces samoprocene rizika (SAT proces)
- Stalno usavršavanje zaposlenih kroz treninge, prezentacije i radionice u smislu prepoznavanja i upravljanje operativnim rizicima
- Kontinuiranom kontrolom kvaliteta internih procesa i rada zaposlenih u poslovnoj mreži.
- Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja (BCP) kao i Plan za oporavak u slučaju katastrofalnih događaja (DRP).

2.3.9.Strateški rizik

Osnovni cilj procesa upravljanja strateškim rizikom je stalno unapređenje internog sistema upravljanja strateškim rizikom kome je Banka izložena u svom poslovanju uz minimiziranje i/ili eliminisanje uticaja faktora koji mogu dovesti do gubitaka, kao i ostvarenje očekivanih prihoda i stabilnosti poslovanja uz održavanje strateškog rizika na prihvatljivom nivou definisanom internim limitima.

Identifikacija strateškog rizika se sprovodi kroz proces strateškog planiranja i podrazumeva utvrđivanje uzroka koji dovode do nastanka strateškog rizika i mogu uzrokovati gubitke za Banku. Vršiti se identifikacija faktora okruženja u kome Banka posluje i internih faktora koji mogu usloviti gubitak za Banku i uticati na sposobnost Banke da ostvari svoje planove u pogledu tržišnog učešća, proizvoda i broja korisnika bankarskih usluga. Banka identifikuje postojeći strateški rizik i strateški rizik kome može biti izložena uvođenjem novih proizvoda, usluga ili poslovnih aktivnosti.

Banka meri izloženost strateškom riziku kroz primenu kvantitativnih mera za utvrđivanje uticaja promena u okruženju i internih faktora na strategiju Banke. Ocena procesa strateškog planiranja vrši se kroz merenje tekućih ostvarenja Banke u odnosu na definisanu strategiju, poslovni plan i budžet. Kontinuirano praćenje realizacije plana i budžeta i identifikaciju uzroka koji dovode do odstupanja ostvarenja od plana Banka obezbeđuje kroz dobre evidencije i adekvatan sistem finansijskog izveštavanja. Na osnovu dobijenih informacija Izvršni odbor preduzima konkretne mere i aktivnosti na upravljanju i ublažavanju strateškog rizika.

Sprovođenjem mera za ublažavanje strateškog rizika rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. Osnovne tehnike kontrole rizika su izbegavanje i smanjivanje rizika, odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled nepostojanja ili neadekvatne primene poslovnih politika i strategija.

Mere za ublažavanje obuhvataju unapređenje procesa strateškog planiranja i detaljniju analizu okruženja u kome Banka posluje u cilju revidiranja strategije, promenu organizacione strukture Banke kako bi se na adekvatan način odgovorilo na postavljene strateške ciljeve Banke; unapređenje kadrovske strukture koja svojim kapacitetima odgovara strateškoj orijentaciji Banke,

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

uključivanje svih nivoa Banke u proces kreiranja budžeta u smislu racionalizacije ciljeva i slične mere koje dovode do minimizacije strateškog rizika i obezbeđuju uspostavljanje adekvatnog sistema upravljanja ovim rizikom.

Opisane su ključne tehnike ublažavanja rizika dok se obezbeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika postiže i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke o strateškom riziku.

2.3.10. Reputacioni rizik

Reputacioni rizik nastaje ako Banka naruši svoj poslovni ugled i poverenje klijenata usled toga što je propustila da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, internim aktima Banke, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom Banke.

Upravljanje reputacionim rizikom definisano je u Politici usklađenosti poslovanja i Procedurom upravljanja reputacionim rizikom.

U skladu sa Politikom usklađenosti poslovanja, upravljanje reputacionim rizikom sprovodi se:

- formiranjem adekvatnog okruženja u Banci;
- kroz aktivnosti prevencije, identifikovanja, merenja, kontrole, praćenja, eliminisanja i izveštavanja.

Procedurom upravljanja reputacionom rizikom definisana su detaljnija pravila za upravljanje reputacionom rizikom.

U cilju prevencije nastanka reputacionog rizika, Banka svojim internim aktima uspostavlja pravila za upravljanje ovim rizikom koja minimalno sadrže indikatore za upravljanje reputacionim rizikom, aktivnosti koje se sprovode u cilju upravljanja reputacionim rizikom, način merenja i izveštavanja o limitima reputacionog rizika.

Osnovni merljivi indikatori reputacionog rizika na osnovu kojih se procenjuje rizični profil Banke su:

- broj prijavljenih različitih negativnih vesti u značajnim medijima, na kvartalnom nivou;
- broj formalnih prigovora klijenata, na kvartalnom nivou;
- broj osnovanih formalnih prigovora, na kvartalnom nivou;
- drop out rate kovenanta – stopa fluktuacije kreditnih klijenata, na mesečnom nivou
- broj povreda podataka o ličnosti prijavljenih Povereniku, na kvartalnom nivou.

Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja izveštava Izvršni odbor, Odbor za reviziju i Upravni odbor o upravljanju reputacionim rizikom, putem kvartalnih i godišnjih izveštaja Odeljenja za kontrolu usklađenosti poslovanja propisanih Programom praćenja usklađenosti poslovanja.

Pored prethodno navedenih izveštaja, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja o upravljanju reputacionim rizikom posebno izveštava Komisiju za upravljanje rizicima i Odbor za upravljanje rizicima u okviru Izveštaja o upravljanju rizicima, na kvartalnom nivou.

Osnovne tehnike ublažavanja rizika i mere za obezbeđenje praćenja i efikasnosti u ublažavanju rizika su:

- sprovođenje aktivnosti propisanih Programom praćenja usklađenosti poslovanja, a naročito blagovremeno informisanje o novim propisima nadležnih organizacionih jedinica i organa upravljanja Banke;
- praćenje toka usklađivanja sa novim propisima i redovno izveštavanje nadležnih organa Banke;
- dosledno sprovođenje Pravilnika o zaštiti podataka o ličnosti, a naročito poštovanje načela obrade podataka o ličnosti propisanih zakonom i blagovremeno i potpuno rešavanje zahteva lica čije podatke o ličnosti Banka obrađuje;
- sveobuhvatna inicijalna i periodična provera rizika trećih lica;
- sprovođenje postupka uvođenja novih proizvoda u skladu sa internim aktima Banke;
- poštovanje Politike usklađenosti poslovanja, koje se odnose na Etičke principe Banke i principe profesionalne bankarske prakse;
- sprovođenje aktivnosti iz domena Službe za kontrolu kvaliteta;
- praćenje relevantnih medija i adekvatna komunikacija.

Osim navedenog, adekvatnim informisanjem organa upravljanja Banke o reputacionom riziku obezbeđuje se praćenje i efikasnost u ublažavanju reputacionog rizika.

2.3.11. Rizik usklađenosti poslovanja

Politika usklađenosti poslovanja Banke ima za cilj da utvrdi pravila za zakonito i etičko postupanje u toku poslovanja.

Svrha Politike usklađenosti poslovanja je da obezbedi pravilno poslovanje Banke i na taj način štiti ne samo reputaciju i finansijske interese Banke, već istovremeno i klijenata, zaposlenih i akcionara.

Cilj usklađenosti poslovanja je da se obezbedi fer odnos i poverenje između klijenata, Banke i zaposlenih, da se spreče potencijalni ili reše postojeći sukobi interesa i obezbedi usklađenost poslovanja Banke sa važećim zakonima i drugim propisima.

Procena rizika podrazumeva utvrđivanje verovatnoće nastupanja uočenog rizika, kao i procenu uticaja i eventualnih posledica koje taj rizik može imati po poslovanje i/ili reputaciju Banke.

Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja o glavnim rizicima usklađenosti poslovanja izveštava Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke i Upravni odbor.

Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja sastavlja sledeće redovne izveštaje:

- kvartalni izveštaj o usklađenosti poslovanja;
- godišnji izveštaj o usklađenosti poslovanja.

Godišnji izveštaj Odeljenja za kontrolu usklađenosti poslovanja sadrži glavne rizike usklađenosti poslovanja, plan aktivnosti za upravljanje tim rizicima, kao i sve druge elemente propisane Zakonom o bankama i relevantnim podzakonskim aktima.

Godišnji izveštaj o usklađenosti poslovanja se formalno usvaja od strane Izvršnog odbora i Upravnog odbora u zakonom propisanim rokovima.

Redovne izveštaje o kontroli usklađenosti poslovanja Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja podnosi Izvršnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja banke i Upravnom odboru.

Identifikacija rizika usklađenosti poslovanja podrazumeva pravovremeno uočavanje rizika, određivanje vrste rizika (1. rizik od sankcija regulatornog tela; 2. finansijski rizik; 3. reputacioni rizik) i obaveštavanje rukovodstva Banke i nadležnih organizacionih delova o uočenim rizicima.

Identifikacija rizika usklađenosti poslovanja vrši se kroz kontrole koje obavlja Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja (praćenjem novih propisa, kontrolom usklađenosti internih akata Banke sa postojećim propisima, praćenjem i kontrolom prigovora klijenata itd.), kao i putem drugih alata koje Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja razvija u okviru svog delokruga poslova.

U zavisnosti od stepena procenjenog rizika, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja predlaže konkretne mere za upravljanje rizikom, određuje koji je organizacioni deo Banke zadužen za sprovođenje tih aktivnosti, kao i rokove u kojima se one moraju preduzeti.

Osnovne tehnike ublažavanja rizika usklađenosti poslovanja i mere za obezbeđenje praćenja i efikasnosti u ublažavanju ovog rizika su:

- upoznavanje rukovodstva Banke i nadležnih rukovodilaca organizacionih jedinica Banke sa relevantnim zakonima i podzakonskim propisima, njihovim izmenama i dopunama, odnosno obavezama koje iz njih proizilaze za Banku i definisanje preporuka za potrebno usklađivanje;
- provera usklađenosti internih akata Banke sa zakonima i podzakonskim propisima, kao i provera njihove međusobne usklađenosti;
- provera da li su procedure za rad organizacionih jedinica u Banci jasne, primenljive i dostupne licima koja ih primenjuju;
- provera da li je internim aktima Banke jasno utvrđena obaveza organizacionih jedinica da obezbede procedure za rad kao i odgovornost lica zaduženih za njihovu primenu;
- identifikacija rizika usklađenosti poslovanja, predlaganje načina za otklanjanje kontrolom utvrđenih nedostataka i nepravilnosti, kao i praćenje da li su ti nedostaci odnosno nepravilnosti otklonjeni na predloženi način;
- informisanje Izvršnog odbora, Odbora za reviziju i Upravnog odbora o uočenim propustima čija posledica može biti preduzimanje mera prema Banci od strane regulatornog tela;
- nadzor nad prigovorima klijenata Banke u cilju prepoznavanja i ukazivanja na najčešće propuste u radu Banke;
- praćenje informacija o Banci u sredstvima javnog informisanja;
- davanje obrazloženog mišljenja kod odobravanja novih proizvoda i/ili usluga Banke i prilikom poveravanja aktivnosti Banke;

- uspostavljanje pravila za sprečavanje sukoba interesa i zabrane korišćenja privilegovanih informacija u nedozvoljene svrhe;
- obuke zaposlenih iz domena usklađenosti poslovanja;

Na opisani način i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke obezbeđuje se praćenje i merenje efikasnosti u ublažavanju rizika usklađenosti poslovanja.

2.3.12. Rizik sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma

Politikom sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma uređuju se osnovni standardi u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: SPN i FT) kojima se Banka štiti od pomenutog rizika, vodeći računa da ispunjava obaveze koje proističu iz zakonske regulative.

Posebni ciljevi kojima Banka teži primenom ove Politike su:

- donošenje Procedure „Upoznaj svog klijenta“, kao osnovnog dokumenta kojim se uvode pojedinačni standardi i uspostavlja sistem sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- uspostavljanje sistema u kome će se izvršavati sve neophodne radnje i mere identifikacije i praćenja klijenta u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima;
- uspostavljanje efikasnog sistema praćenja računa i transakcija klijenata, analize i prijavljivanja sumnjivih transakcija, zasnovan na odgovarajućim indikatorima i u potpunosti u skladu sa zakonskom regulativom;
- uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnje kontrole poslova sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa utvrđenim rizikom u ovoj oblasti;
- Uspostavljanje efikasnog sistema obuke zaposlenih iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Banka je u potpunosti posvećena usklađivanju sa najvišim standardima iz oblasti SPN i FT i zahteva od rukovodstva i zaposlenih poštovanje i primenu ovih standarda kako bi se sprečilo korišćenje proizvoda i usluga Banke u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma.

Upravni odbor Banke imenuje člana Izvršnog odbora odgovornog za primenu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Izvršni odbor Banke imenuje Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i njegovog zamenika koji su nezavisni u svom radu i neposredno su odgovorni najvišem rukovodstvu Banke.

Procena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma omogućava da se pravovremeno utvrde i primene odgovarajuće mere za umanjeње tog rizika. Četiri osnovna faktora koje Banka primenjuje za procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma su:

- Geografski rizik (rizik zemlje) koji podrazumeva rizik u odnosu na državu u kojoj stranka ili stvarni vlasnik stranke ima sedište, obavlja delatnost ili s kojom je na relevantan način povezana. Prilikom procene izloženosti geografskom riziku Banka uzima u obzir informacije međunarodnih organizacija i državnih organa u domenu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.
- Rizik stranke koji podrazumeva izloženost riziku koji nose klijenti Banke, kao i stvarni vlasnici klijenata. Banka izloženost riziku prema klijentima utvrđuje na osnovu opšte prihvaćenih

principa, principa utvrđenih propisima i na osnovu sopstvenog iskustva, a pre svega na osnovu rezultata nacionalne procene rizika.

- Rizik transakcije koji podrazumeva rizik od transakcija koje ukazuju na mogućnost da se radi o pranju novca i/ili finansiranju terorizma. Banka izloženost riziku transakcije utvrđuje na osnovu nivoa transparentnosti transakcije, složenosti transakcije i vrednosti transakcije, kao i odgovarajućih indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija.
- Rizik proizvoda podrazumeva rizik od pranja novca i finansiranja terorizma koji nose određene vrste bankarskih proizvoda ili usluga. Banka izloženost riziku proizvoda utvrđuje na osnovu nivoa transparentnosti proizvoda/usluge, složenosti proizvoda/usluge i vrednosti proizvoda/usluga.

Pored osnovnih vrsta rizika, Banka uvek uzima u obzir i rizik u vezi s načinom uspostavljanja i odvijanja poslovnog odnosa (da li je stranka fizički prisutna pri utvrđivanju i proveru identiteta i u slučaju da nije, u kojoj meri je pouzdano da ta stranka neće izložiti Banku povećanom riziku od pranja novca i finansiranja terorizma).

Za potrebe identifikovanja, merenja i procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, Banka izrađuje i redovno ažurira analizu rizika za svaku grupu ili vrstu klijenta, poslovnog odnosa, usluge koju pruža, odnosno transakcije, kao i analizu rizika u odnosu na celokupno poslovanje Banke, a sve u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, smernicama Narodne banke Srbije i procenom rizika izrađenom na nacionalnom nivou.

Identifikovanje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma je kontinuiran proces na svim nivoima upravljanja i u taj proces moraju biti uključene sve organizacione jedinice Banke.

Postupak procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma ima 4 faze:

- Identifikovanje oblasti poslovanja koje su podložne pranju novca i finansiranju terorizma;
- Sprovođenje analize rizika kako bi se utvrdilo kolika je verovatnoća da će nastupiti rizik od pranja novca i finansiranja terorizma i kakav bi u tom slučaju bio njegov uticaj;
- Proces identifikacije rizika i analiza rizika od pranja novca i finansiranja terorizma su osnova za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom i kontrole rizika. Cilj je svesti na najmanju moguću meru negativne efekte potencijalnog rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.
- Upravljanje rizicima – primena adekvatne strategije upravljanja rizikom i sprovođenje adekvatne sektorske politike i primena odgovarajućih procedura.
- Nadzor nad rizicima i njihovo preispitivanje – razraditi režim nadzora kroz programe usaglašavanja i revizije.

Proces identifikovanja, merenja, procene i ublažavanja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma obuhvata najmanje sledeće aktivnosti:

- utvrđivanje prihvatljivosti klijenta prema stepenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri uspostavljanju poslovnog odnosa i u toku njegovog trajanja;
- utvrđivanje kategorije rizika klijenata, usluga, proizvoda i transakcije prema faktorima rizika u odnosu na rizik od pranja novca i finansiranja terorizma;
- poznavanje klijenta i redovno praćenje njegovog poslovanja, uključujući proveru usklađenosti aktivnosti klijenta s prirodom poslovnog odnosa i uobičajenim obimom i vrstom njegovog poslovanja, kao i promenu njegove kategorije rizika;

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

- određivanje proizvoda ili usluga koje Banka neće pružati klijentima određene kategorije rizika.

Analiza rizika od pranja novca i finansiranja terorizma obuhvata i način na koji se ta analiza uzima u obzir pri odlučivanju o preuzimanju drugih rizika, npr. prilikom procene rizika kod uvođenja novih proizvoda.

Banka ne otvara i ne vodi anonimne račune, niti vrši druge usluge koje posredno ili neposredno omogućavaju prikrivanje identiteta klijenta, ne uspostavlja korespondentske odnose sa bankom koja posluje ili koja bi mogla poslovati kao kvazi banka, ili sa drugom sličnom institucijom za koju se osnovano može pretpostaviti da bi mogla dozvoliti korišćenje svojih računa kvazi banci, ne uspostavlja poslovne odnose sa licima koja se nalaze na domaćim ili međunarodnim listama sankcija.

Služba za Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma najmanje jednom godišnje izveštava Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja banke i Upravni odbor o aktivnostima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i o ukupnoj izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma. Izveštaj o aktivnostima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sadrži analizu da li su preduzete mere primenljive i efikasne, koji su nedostaci otkriveni u toku prethodne godine i kakve rizike mogu stvoriti za Banku, kao i predlog za otklanjanje nedostataka odnosno predlog mera za unapređenje postojećeg sistema.

Na prethodno opisane načine i kroz adekvatno informisanje organa upravljanja Banke obezbeđuje se praćenje i merenje efikasnosti u ublažavanju rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

2.4. Sklonost ka preuzimanju rizika

Banka je definisala apetit za rizikom kao najviši nivo rizika koji namerava da preuzme radi sprovođenja svojih strategija i politika, prepoznajući spektar mogućih ishoda primene poslovnih planova. Tolerancija prema rizicima predstavlja najviši prihvatljivi nivo rizika. Banka kombinuje pristup naniže u sagledavanju svojih kapaciteta za preuzimanje rizika sa pristupom naviše u sagledavanju rizičnog profila povezanog sa srednjoročnim planovima u svim oblastima poslovanja.

Iako sa jedne strane Poslovna politika i strategija Banke čini osnovu prilikom predloga izmene apetita za rizikom, Strategije upravljanja rizicima i Strategije i plana upravljanja kapitalom, sa druge strane, kao što je pojašnjeno u pasusu iznad, Banka se prilikom izrade Poslovne politike i strategije oslanja na smernice utvrđene kroz apetit za rizikom, sagledavanje rizičnog profila, kao i internu procenu adekvatnosti kapitala.

Upravni odbor odobrava utvrđeni apetit i toleranciju rizika usvajanjem dokumenta Apetit za rizikom 3 Banke. Banka ovaj dokument preispituje najmanje jednom godišnje, a i češće ako nastanu značajnije promene u rizičnom profilu banke, i menja ga po potrebi.

Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom prati kretanje pokazatelja rizika definisanih u dokumentu Apetit za rizikom 3 Banke i sastavlja izveštaj o stanju pokazatelja u

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

odnosu na propisani apetit i toleranciju za Komisiju za upravljanje rizicima na mesečnom nivou. Mesečni izveštaj o upravljanju rizicima sa pregledom pokazatelja rizika dostavlja se Izvršnom odboru na usvajanje. Interno izveštavanje o pokazateljima rizika Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom vrši i na kvartalnom nivou u vidu pregleda indikatora koji je sastavni deo izveštaja o upravljanju rizicima. Kvartalni izveštaj o upravljanju rizicima sa pregledom stanja pokazatelja u odnosu na propisani apetit i toleranciju dostavlja se Odboru za praćenje poslovanja i Odboru za upravljanje rizicima na razmatranje i Upravnom odboru na usvajanje.

U slučaju probijanja usvojenih nivoa tolerancije Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom o tome obaveštava Komisiju za upravljanje rizicima, Izvršni odbor, Odbor za upravljanje rizicima i Upravni odbor. Uz obaveštenje o prekoračenju tolerancije Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom dostavlja i informaciju o razlozima prekoračenja i merama za usklađivanje sa propisanim ograničenjima.

Tolerancija propisana u dokumentu Apetit za rizikom 3 Banke je prvi nivo upozorenja na krizu kapitala u okviru Plana poslovanja u slučaju nepredviđenih događaja koji mogu uticati na interni kapital kao i prvi nivo upozorenja na krizu likvidnosti u okviru Plana poslovanja u slučaju nepredviđenih događaja (kriza likvidnosti).

Pregled najznačajnijih pokazatelja, nivoi tolerancije i ostvarene vrednosti na 31.12.2023.

Pokazatelj	Tolerancija rizika	Vrednost
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	>16.5%	23.01%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	>13.5%	19.21%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	>12.0%	19.21%
Minimum kapitala u M EUR	>12.5	43.98
Pokazatelj likvidnosti	>1.6	4.46
Uži pokazatelj likvidnosti	>1.1	3.82
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	>135%	310.35%

3.REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST

Regulatorni kapital Banke čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital Banke čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

Osnovni akcijski kapital banke čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata osnovnog akcijskog kapitala;
- pripadajuće emisije premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke.

Banka na dan 31.12.2023. godine objavljuje sledeće podatke koji se odnose na strukturu regulatornog kapitala Banke:

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, osnovni akcijski kapital je umanjen za odbitne stavke i to:

- nematerijalna ulaganja, umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta
- bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke

Banka nema dodatni osnovni kapital čime su iznosi osnovnog akcijskog kapitala i osnovnog kapitala izjednačeni.

Dopunski kapital Banke čine instrumenati dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze uključuju u obračun dopunskog kapitala Banke tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Kvantifikovana struktura regulatornog kapitala po prethodno navedenim stavkama nalazi se u sledećoj tabeli:

RSD 000	31-Dec-23
REGULATORNI KAPITAL	5,153,783
OSNOVNI KAPITAL	4,302,637
Osnovni akcijski kapital	4,302,637
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuća emisiona premija	1,864,937
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	1,783,080
Emisiona premija	81,857
(-) Gubici iz ranijih godina	-
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	158,936
Rezerve iz dobiti	2,517,792
(-) Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(200,964)
(-) Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(210,750)
Odložene poreske obaveze po osnovu ostalih nematerijalnih ulaganja koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja tih nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS	9,786

(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta	(26,878)
(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke*	(11,186)
Dodatni osnovni kapital	-
DOPUNSKI KAPITAL	851,145
Deo revalorizacionih rezervi banke	-
Subordinirane obaveze	851,145
Napomena: Subordinirane obaveze koje su prestale da ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	203,417

Podaci koji se odnose na kapital dati su u Prilogu 11.1 PI-KAP, dok je opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala dat u Prilogu 11.2 PI-FIKAP.

Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala utvrđuje se način izračunavanja pokazatelja adekvatnosti kapitala. Adekvatnost kapitala banke se meri kao odnos kapitala i rizikom ponderisane aktive banke.

4.KAPITALNI ZAHTEVI I ADEKVATNOST KAPITALA

Iznos kapitalnog zahteva za kreditni rizik (uključujući i rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka) za svaku klasu izloženosti (standardizovani pristup) iznosi:

Klase izloženosti	Kapitalni zahtev (u 000 RSD)
Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	-
Izloženosti prema javnim administrativnim telima	119
Izloženost prema bankama	4,090
Izloženost prema privrednim društvima	10,547
Izloženost prema fizičkim licima	1,284,986
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	8,091
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	40,872
Visokorizične izloženosti	551
Ostale izloženosti	60,052
Ukupno	1,409,308

Banka nije imala obavezu izračunavanja kapitalnog zahteva za rizik izmirenja/ispоруke po osnovu neizmirenih transakcija.

Banka nije imala obavezu za izračunavanje kapitalnog zahteva za tržišne rizike.

Kapitalni zahtev za devizni rizik

Naziv pozicije	EUR	Ukupno
Neto spot pozicija	(63,379)	
Devizna imovina	13,118,463	
Devizne obaveze	13,181,841	
Duga devizna pozicija	-	-
Kratka devizna pozicija	63,379	63,379
Neto otvorena devizna pozicija		63,379
Pozicija u zlatu		-
Usklađena pozicija u visoko korelisanim valutama		
Kapitalni zahtev za devizni rizik		-

Kapitalni zahtev za operativne rizike

Minimalni kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora (BIA) jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15% i iznosi 445,804 hiljadama dinara na 31. decembra 2023.

POSLOVNE AKTIVNOSTI BANKE UKLJUČENE U OBRAČUN KAPITALNOG ZAHTEVA ZA OPERATIVNI RIZIK	* INDIKATOR IZLOŽENOSTI (BIA)			* KAPITALNI ZAHTEV
	2019	2020	2021	
	1	2	3	
Ukupno za aktivnosti za koje se primenjuje pristup osnovnog indikatora	2,523,631	2,993,779	3,398,668	445,804

*u hiljadama RSD (000 RSD)

Pokazatelji adekvatnosti kapitala Banke

RSD 000	31-Dec-23
KAPITAL	5,153,783
OSNOVNI KAPITAL	4,302,637
Osnovni akcijski kapital	4,302,637
DOPUNSKI KAPITAL	851,145
RIZIČNA AKTIVA	22,397,906
Kreditni rizik	17,616,364
Tržišni rizici	0
Operativni rizici	5,572,548
POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA	19.21
Višak (+) ili nedostatak (-) osnovnog akcijskog kapitala	3,294,732
Minimalni pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala određen banci	5.84
POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA	19.21
Višak (+) ili nedostatak (-) osnovnog kapitala	2,958,763
Minimalni pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala određen banci	7.79
POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA	23.01
Višak (+) ili nedostatak (-) kapitala	3,361,951
Minimalni pokazatelj adekvatnosti kapitala određen banci	10.39

Napomena: Obračun je izvršen u odnosu na minimalni regulatorni zahtev, a u tabeli je prikazan minimalni zahtev određen Banci na osnovu usmenog zahteva regulatora.

Izveštaj o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala na dan 31. decembar 2023. godine prikazan je u Prilogu 11.3. PI-AKB.

5. INTERNA PROCENA ADEKVATNOSTI KAPITALA

U okviru implementacije Bazel III pravila i propisa Narodne banke Srbije Banka redovno sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP). Banka organizuje ovaj proces u skladu sa najvažnijim zahtevima koji su definisani Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima banaka:

- ICAAP je dokumentovan postupak zasnovan na identifikaciji, merenju i proceni rizika,
- odgovara prirodi, obimu i složenosti aktivnosti Banke, u skladu sa strategijom i politikom Banke za upravljanje rizicima, kao i strategijom i planom upravljanja kapitalom Banke,
- pruža sveobuhvatnu procenu rizika i pokriva sve materijalno značajne rizike kojima je Banka izložena ili može biti izložena,
- ICAAP je integralni deo procesa upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci.

Proces procene interne adekvatnosti kapitala podrazumeva sledeće aktivnosti:

- identifikacija rizika i procena njihove materijalne značajnosti,
- procena pojedinačnih kapitalnih zahteva i proračun ukupnog internog kapitala,
- planiranje internog kapitala koje obuhvata praćenje bančinog profila rizika, kapitalnih pozicija i performansi u poređenju sa ICAAP planovima,
- redovno sprovođenje stres testiranja za sve materijalno značajne rizike i za interni kapital.

Odgovornosti organizacionih delova u procesu interne procene adekvatnosti kapitala su sledeće:

- Upravni odbor usvaja Strategiju i plan upravljanja kapitalom najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće, razmatra njihovu adekvatnost i primenljivost i usvaja izveštaje o ICAAP procesu.
- Odbor za praćenje poslovanja analizira i usvaja predlog Strategije i plana upravljanja kapitalom koji se Upravnom odboru Banke podnose na razmatranje i usvajanje, analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojene Strategije i plana upravljanja kapitalom.
- Odbor za upravljanje rizicima razmatra adekvatnost i primenljivost Strategije i plana upravljanja kapitalom i daje preporuku za njihovo usvajanje od strane Upravnog odbora i razmatra izveštaje o ICAAP procesu i daje preporuku za njihovo usvajanje od strane Upravnog odbora.
- Izvršni Odbor je odgovoran za primenu ICAAP procesa u Banci. Odgovornost uključuje, ali nije ograničena na kreiranje ICAAP procesa u Banci, dostavljanje izveštaja o ICAAP-u Upravnom odboru na usvajanje, obezbeđenje redovnog izvršavanja svih aktivnosti u okviru ICAAP-a, usvajanje i obezbeđivanje godišnjeg ažuriranja Metodologije za internu procenu adekvatnosti kapitala.
- Komisija za upravljanje rizicima razmatra rezultate stres testova primenjenih u okviru ICAAP procesa kao i izveštaje o internoj proceni adekvatnosti kapitala.
- Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom i Odeljenje za operativne rizike i upravljanje lošom aktivom rade kontinuirano na poboljšanju ICAAP okvira, odnosno, na razvoju metodologija i instrumenata za merenje rizika, procenjuju materijalnu značajnost rizika, vrše obračune i pripremu ICAAP izveštaja te definišu stres testove koje odobrava Upravni odbor putem usvajanja Okvira za stres testiranje.
- ALCO odbor razmatra rezultate stres testova koji se odnose na devizni, kamatni i rizik likvidnosti Banke.

- Sektor za strateško planiranje i finansiranje je odgovoran za planiranje kapitala i Odeljenju za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom za potrebe sastavljanja izveštaja o internoj proceni adekvatnosti kapitala dostavlja informacije u vezi sa kapitalom planiranim u okviru Plana kapitala.
- Odeljenje unutrašnje revizije najmanje jednom godišnje sprovodi nezavisnu i objektivnu reviziju i evaluaciju ICAAP-a, pruža mišljenje o dovoljnosti i efikasnosti sistema Banke za upravljanje rizicima i ICAAP i dostavlja izveštaj o nalazima Upravnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja.

Sažet opis pristupa za merenje odnosno procenu materijalno značajnih rizika

Primenom Metodologije za internu procenu adekvatnosti Banka identifikuje materijalno značajne rizike za koje se vrši obračun kapitalnog zahteva u procesu interne procene adekvatnosti kapitala. Za rizike koji su obuhvaćeni Stubom I Banka zauzima stav da ne preispituje dodatno njihovu materijalnost već usvaja stav Narodne Banke Srbije regulisan Odlukom o adekvatnosti kapitala banke da je u obavezi da obračunava interni kapitalni zahtev za:

- kreditni rizik kao osnovni rizik proistekao iz glavnog posla banke (kreditna aktivnost kao preovlađujući segment poslovanja),
- devizni rizik iz razloga što zbir ukupne neto otvorene pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene devizne pozicije u zlatu može postati materijalan i proizvesti finansijski gubitak jer je Banka postavila nivo tolerancie na 5% regulatornog kapitala,
- operativni rizik kao rizik kome je Banka izložena shodno bazelskim definicijama i smatra ga materijalno značajnim.

U skladu sa Metodologijom za internu procenu adekvatnosti kapitala utvrđena je i materijalna značajnost:

- kreditno-deviznog rizika na osnovu učešća neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom u ukupnoj neto izloženosti kreditnom riziku od preko 10%;
- rizika koncentracije iz razloga što je visina HHI indeksa kao opšteprihvaćenog metoda prelazila 10 za izloženosti prema proizvodima;
- rizika zemlje iz razloga što izloženost prema stranoj zemlji prelazi 2% kapitala;
- kamatnog rizika na osnovu toga što je apsolutni zbir gepova u značajnim valutama veći od 10% regulatornog kapitala;
- rizika likvidnosti zbog načina na koji izloženost riziku izvora finansiranja može uticati na kapacitet Banke da nesmetano nastavlja svoje poslovanje.

Banka se opredelila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije jer ne poseduje adekvatne alate i znanja za razvijanje prihvatljivog internog pristupa. Obim poslovanja i relativno nisko učešće u bankarskom sektoru dodatni su razlog za ovakvo opredeljenje.

Moguća potcenjenost kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa procenjena je simulacijom prebacivanja plasmana malim i srednjim preduzećima iz kategorije fizičkih lica (u koju su klasifikovani zbog niskog nivoa potraživanja) gde je primenjen ponder rizika 75% u klasu privrednih društava na koju se primenjuje ponder 100% uz pretpostavku da svi ostali parametri i vrednosti ostaju nepromenjeni.

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

Banka se ne bavi aktivnostima koje bi se registrovale u knjizi trgovanja, odnosno, koje bi se držale sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija od rizika te bi stoga bile izložene cenovnim rizicima. Banka je izložena samo deviznom riziku kroz pozicije bankarske knjige. Stoga za potrebe obračuna kapitala za pokriće izloženosti tržišnim rizicima primenjuje standardizovani pristup u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Narodne banke Srbije.

Uzimajući u obzir težnju Banke da zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu održava ispod 2% kapitala, Banka u okviru internog procesa procene adekvatnosti kapitala razmatra eventualnu potcenjenost kapitalnog zahteva za devizni rizik i propisuje upotrebu VaR metodologije. Banka za period držanja otvorene devizne pozicije (holding period) uzima 10 radnih dana. Kao izloženost deviznom riziku Banka uzima najvišu otvorenu poziciju ostvarenu u prethodnih dvanaest meseci. Interni kapitalni zahtev za potrebe ICAAP-a Banka obračunava kao umnožak te otvorene devizne pozicije i vrednosti kursa koja će biti premašena u narednih 10 dana od dana izveštaja u 1% slučajeva.

Obračun minimalnog kapitalnog zahteva za operativni rizik se računa se pristupom osnovnog indikatora (BIA). U okviru ICAAP-a Banka preispituje moguću potcenjenost iznosa kapitalnog zahteva za operativni rizik obračunatog pristupom osnovnog indikatora (BIA) poređenjem sa iznosom obračunatog internog kapitalnog zahteva za operativni rizik putem novog standardizovanog pristupa prema Bazel IV regulativi, a koji pored poslovnog indikatora uključuje i interne gubitke Banke po osnovu operativnog rizika.

Procena kreditno-deviznog rizika zasniva se na makroekonomskoj pretpostavci depresijacije dinara u narednih 12 meseci. Intenzitet šoka procenjuje se VaR metodom u scenariju definisanom na bazi istorijskog kretanja kurseva EUR u prošlosti. Verovatnoća da potraživanja indeksirana u eurskoj valuti postanu nenaplativa procenjuje se na osnovu sposobnosti klijenta da u uslovima porasta kursa izmiri svoja godišnja dugovanja. Pomenuta verovatnoća pomnožena sa učešćem kreditnih izloženosti indeksiranih u stranoj valuti u ukupnim izloženostima Banke predstavlja "add-on-factor" na minimalni kapitalni zahtev za kreditni rizik.

Za potrebe interne procene adekvatnosti kapitala za rizik koncentracije Banka je odabrala metodu Herfindahl – Hirschman indeksa koncentracije (HHI) kao opšte prihvaćenog metoda u bankarskom sektoru. Ukoliko izračunati indeks prelazi 10 za sektorske i izloženosti prema proizvodima odnosno 1 za individualne izloženosti obračunava se kapitalni zahtev za rizik koncentracije kao procenat minimalnog kapitalnog zahteva za kreditni rizik.

Za izloženosti prema bankama sa sedištem van Republike Srbije čija ugovorena efektivna ročnost nije duža od tri meseca, a za koje ne postoji raspoloživi kreditni rejting izabrane agencije za rejting, razmatra se dodela pondera rizika prema nivou kreditnog kvaliteta države u kojoj banka-dužnik ima sedište odnosno po klasifikaciji OECD-a bez obzira na njihovu ročnost. Razlika u odnosu na kapitalni zahtev za kreditni rizik predstavlja interni kapitalni zahtev za rizik zemlje. U svrhu izdvajanja dodatnog kapitalnog zahteva za materijalno značajne izloženosti razmatra se i povlačenje svih vanbilansnih izloženosti prema stranoj zemlji što podrazumeva primenu faktora konverzije 100% za vanbilansna potraživanja.

Za potrebe interne procene izloženosti kamatnom riziku u okviru ICAAP-a Banka koristi procenu promene ekonomske vrednosti knjige Banke primenjujući šest scenarija promena kriva prinosa: standardni kamatni šok koji predstavlja paralelno pomeranje kriva prinosa za +/-200 baznih poena na kamatno osetljive pozicije banke, smanjenje nagiba kriva prinosa, povećanje nagiba kriva prinosa i šokove kratkoročnih stopa. Rezultat najnepovoljnijeg scenarija u odnosu na kapital se izdvaja kao interni kapitalni zahtev za kamatni rizik.

Premda nije kapitalno relevantan, rizik likvidnosti izvora sredstava Banka smatra materijalno značajnim jer predstavlja vrstu rizika koja može imati kritičan uticaj na nastavak poslovanja. U skladu sa svojim dugoročnim ciljevima, Banka diversifikuje izvore finansiranja i preduzima mere da obezbedi njihovu stabilnost. Odgovarajuća visina, ročna i valutna struktura raspoloživih likvidnih sredstava određuju se na takav način da obezbeđuju kontinuirano poslovanje u redovnim uslovima u skladu sa poslovnim modelom i regulatornim i tržišnim okruženjem. Stoga Banka smatra da ne može imati dodatne troškove obezbeđivanja likvidnosti, odnosno kapitalne zahteve za rizik likvidnosti u uslovima redovnog poslovanja, već samo razmatra hipotetička scenarija u uslovima stresa.

Na zahtev Narodne banke Srbije Banka će objaviti rezultat procesa interne procene adekvantosti kapitala kao i dodatne kapitalne zahteve koje je Narodna banka Srbije odredila pri kontroli boniteta i zakonitosti poslovanja Banke, na osnovu ocene adekvatnosti i pouzdanosti procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke, njegovog doslednog sprovođenja i rezultata te procene.

6.ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA

Sledeći zaštitni slojevi kapitala se primenjuju i obračunavaju u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije:

- Zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji na dan 31.12.2023. godine iznosi 559,947 hiljada dinara,
- Zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik koji na dan 31.12.2023. godine iznosi 327,770 hiljada dinara.

Banka nema geografsku raspodelu izloženosti koja bi bila značajna za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala, a samim tim ni iznos kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala Banke kako je prikazano u Prilogu 11.6. PI-KZS. Podaci o geografskoj raspodeli izloženosti značajnih za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala sadržani su u Prilogu 11.5 PI-GR.

7. IZLOŽENOST BANKE RIZICIMA

7.1. Kreditni rizik

Definicije pojmova potraživanja u docnji (past due) i obezvređenih potraživanja

Status neizmirenja obaveza ("default") dužnika postoji kada je ispunjen bilo koji od sledećih uslova:

- Banka smatra malo verovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema Banci, ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenata kreditne zaštite,
- dužnik je u docnji više od 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi prema Banci.

Pri oceni verovatnoće izmirenja obaveza dužnika Banka uzima u obzir da li je prestala da evidentira prihode od kamata, provizija i naknada u bilansu uspeha po osnovu potraživanja od dužnika usled pogoršanja kreditnog kvaliteta potraživanja, da li su potraživanja već restrukturirana zbog finansijskih poteškoća dužnika, da li je restrukturiranje potraživanja dovelo do umanjenja iznosa tog potraživanja, da li je za dužnika pokrenut stečaj ili sličan postupak, uz razmatranje i ostalih okolnosti koje mogu ukazivati na malu verovatnoću izmirenja obaveza.

Status "default" odnosno nivo 3 ("stage 3") za potrebe obezvređenja utvrđuje se na nivou klijenta. Ukoliko se status „default“ identifikuje na nivou pojedinačnog finansijskog instrumenta i potraživanja od klijenta ovaj status se utvrđuje za sve instrumente odnosno potraživanja od pomenutog klijenta.

Banka redovno procenjuje obezvređenje bilansne aktive i vanbilansih stavki izloženih kreditnom riziku. Procenjivanje obezvređenja (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama) se vrši u skladu sa zahtevima standarda MSFI 9.

Opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje opštih i specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik

Metoda na kojoj se bazira određivanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik (procena obezvređenja i obračun ispravki vrednosti) Banka definiše u okviru Metodologije za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9.

Opšta prilagođavanja za kreditni rizik nisu priznata u skladu sa MSFI 9 koji je Banka dužna da primenjuje u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom.

Najznačajniji faktori koji se uzimaju u obzir prilikom procene obezvređenja su:

- postojanje kašnjenja u servisiranju obaveza prema Banci
- značajno povećanje kreditnog rizika koje dovodi do nemogućnosti servisiranja ugovorenih finansijskih obaveza.

-

Značajno povećanje kreditnog rizika

Kada određuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika pojedinačnog finansijskog instrumenta nakon inicijalnog odmeravanja Banka razmatra kvantitativne i kvalitativne informacije i vrši analize na bazi istorijskih podataka i ekspertskih procena koje uključuju „forward looking“ informacije.

Banka periodično procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na dan početnog priznavanja i obračunava adekvatan iznos obezvređenja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka.

Značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i pravnim licima se utvrđuje na osnovu kašnjenja od 30 dana i kvalitativnih faktora (docnja u Kreditnom birou, status u APR, stanje računa u prinudnoj naplati, kriterijumi na „watch“ listi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika kao što su aktivacija sredstava obezbeđenja, loša istorija, izvršen reprogram, prebacivanje predmeta u nadležnost službe za naplatu, industrijske delatnosti na koje je situacija sa Covid-19 imala značajan negativan uticaj i sl.).

Banka je razvojem modela internog rejtinga po segmentima klijenata stvorila uslove za merenje značajnog povećanja kreditnog rizika putem relativnog pogoršanja rizika neizvršenja obaveza dužnika po instrumentu za ceo period života (kretanja u *lifetime* PD-u). Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja izračunava se poređenjem PD parametra tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog PD parametra tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Ukoliko je racio veći od 200% smatra se da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Dodatno, ukoliko se na datum izveštavanja apsolutna vrednost godišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD parametra) povećala na nivo iznad 20% takođe se utvrđuje značajno povećanje kreditnog rizika.

Značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od dve rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija.

Nivoi kreditnog rizika

Banka određuje nivo kreditnog rizika na svaku izloženosti na osnovu različitih podataka koji su utvrđeni da predviđaju rizik od neizvršenja obaveza i primenjuju iskustvenu kreditnu procenu. Banka koristi ove ocene kreditnog rizika u identifikaciji značajnog povećanja kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9. Ocena kreditnog rizika određuje se korišćenjem određenih kvalitativnih i kvantitativnih faktora koji ukazuju na rizik od neizvršenja obaveza.

Sve izloženosti su alocirane u određene ocene kreditnog rizika prilikom inicijalnog priznavanja na osnovu dostupnih informacija o klijentu. Izloženosti su podvrgnute stalnom praćenju što može prouzrokovati premeštanje jedne izloženosti iz jednog u drugi nivo kreditnog rizika.

Banka je identifikovala parametre čija identifikacija odražava povećanje rizika neizvršenja obaveza (default-a). U identifikaciji značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog finansijskog instrumenta. Banka vodi računa da je taj momenat identifikovan pre samog momenta default-a.

Ocena kreditnog rizika bazirana na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima za identifikovanje značajnog povećanja kreditnog rizika predstavlja primarnu ulaznu informaciju u određivanju perioda na koji se odnosi PD (primenjujući očekivani kreditni gubitak za 12 M, ili očekivani kreditni gubitak tokom životnog veka finansijskog instrumenta).

Od 2022. godine Banka sprovodi statističku analizu uticaja kvalitativnih i kvantitativnih faktora na stopu defaulta koristeći sledeću segmentaciju klijenata:

- segment registrovanih poljoprivrednih gazdinstava,
- segment pravnih lica i preduzetnika koji su dostavili bilanse ne starije od dve godine,
- segment preduzetnika koji nisu dostavili bilanse u poslednje dve godine odnosno vrše paušalno plaćanje poreza,
- segment penzionera u okviru grupe fizičkih lica,
- segment zaposlenih lica u okviru grupe fizičkih lica.

Sva finansijska sredstva za koje se vrši obračun ispravke vrednosti se raspoređuju u jedan od nivoa 1. 2 ili 3. u zavisnosti od kvaliteta samog instrumenta, i to na sledeći način:

- Nivo 1 – finansijska sredstva kod kojih nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta početnog priznavanja,
- Nivo 2 – finansijska sredstva kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i
- Nivo 3 – finansijska sredstva kod kojih su identifikovani objektivni dokazi obezvređenja.

Banka na svaki izveštajni period procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika za sva finansijska sredstva. Ukoliko se ispravka vrednosti za finansijska sredstva odmerava po iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog veka iz prethodnog izveštajnog perioda, ali se utvrdi na tekući datum izveštavanja da uslovi više nisu ispunjeni. Banka će odmeravati ispravku vrednosti po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima na tekući datum izveštavanja.

U svakom izveštajnom periodu, odnosno u momentu procene očekivanih kreditnih gubitaka za potrebe obračuna ispravke vrednosti. Banka u skladu s internom Metodologijom procenjuje za sva finansijska sredstva pojedinačno (na nivou pojedinačne partije) da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

U identifikaciji značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog finansijskog sredstva Banka vodi računa da je taj momenat identifikovan pre samog momenta default-a.

Za potrebe analize Banka je identifikovala niz kriterijuma koje koristi za potrebe procene i koje će koristiti radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9 i internom metodologijom. Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Raspoređivanje prema nivou rizika (nivoi 1, 2 i 3) vrši se na osnovu raspoloživih informacija o klijentu. Izloženosti su predmet kontinuiranog monitoringa što može rezultirati prelaskom u drugi nivo rizika. Uobičajeno se monitoring vrši na bazi sledećih podataka:

- Izloženosti prema pravnim licima: informacije dobijene na bazi periodične analize finansijskih izveštaja, podaci dobijeni od Kreditnog biroa, stvarnih i očekivanih značajnih promena u političkom, poslovnom, regulatornom i tehnološkom okruženju klijenta, informacije o istoriji zaduživanja i izvršavanja obaveza koje ima Banka statusu kašnjenja, iskorišćenost odobrenih limita, reprogrami drugih obaveza.
- Izloženosti prema fizičkim licima: informacije dobijene od Kreditnog biroa, informacije o istoriji zaduživanja i izvršavanja obaveza koje ima Banka, statusi kašnjenja, refinansiranja i reprogrami, izmene u finansijskom i ekonomskom okruženju.

Status default identifikuje se na osnovu kriterijuma propisanih Metodologijom za određivanje statusa neizmirenja obaveza usklađenom sa Uputstvom za utvrđivanje statusa neizmirenja obaveza Narodne banke Srbije. Dodatno, Banka je identifikovala listu indikatora koje će pratiti radi identifikacije statusa neizmirenja obaveza, za materijalno značajne plasmane:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju (blokada računa duže od 90 dana u kontinuitetu, posmatrano u poslednjih 6 meseci)
- značajno smanjenje poslovnih prihoda (smanjenje > 50% posmatrano u poslednja dva finansijska izveštaja)
- značajno smanjenje kapitala dužnika (smanjenje > 50% posmatrano u poslednja dva finansijska izveštaja)
- pokazatelj kapaciteta servisiranja duga (negativan pokazatelj odnosa novčanog toka i celokupnih rashoda, pozicije iz poslednjeg finansijskog izveštaja)
- podaci o neizmirenju obaveza u otplati kamata i/ili glavnice
- klijent je brisan iz registra privrednih subjekata
- Banka je bitno promenila uslove otplate plasmana usled finansijskih teškoća klijenta, u poslednje dve godine
- klijent nije predao poslednji finansijski izveštaj u registar privrednih subjekata i
- informacije koje ukazuju na probleme u poslovanju i mogu uticati na nemogućnost servisiranja duga, osim gore navedenih događaja.

Uključivanje informacija o budućnosti

U skladu sa MSFI 9 Banka razmatra uključivanje informacija koje se odnose na budućnost u svoje procene kreditnog rizika.

Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika i kreditnih gubitaka za svaki portfolio finansijskih instrumenata i uzimajući u obzir analizu istorijskih podataka radila na utvrđivanju relacija između makro-ekonomskih varijabli i kreditnog rizika i kreditnih gubitaka.

U 2023. godini Banka je uradila validaciju makroekonomskih modela u upotrebi. Rezultat validacije je da modeli kreirani u prethodnoj godini koji se odnose na segment pravnih lica i preduzetnika koji vode dvostruko knjigovodstvo, kao i preduzetnika koji vrše paušalno plaćanje poreza zadovoljava sve statističke i poslovne zahteve, te se može koristiti i u narednoj godini. Model za zaposlene nije prošao validaciju, te u postojećem obliku ne može biti upotrebljavan u budućnosti. Ni ove godine u segmentima poljoprivrednih gazdinstava i penzionera nije identifikovana zavisnost stope defaulta od makroekonomskih parametara, kao ni za segment

zaposlenih klijenata u okviru grupe fizičkih lica. Za ova tri segmenta Banka za potrebe obračuna ispravke vrednosti koristi PiT (Point in Time) PD.

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

Generalni pristup Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo period trajanja finansijskog instrumenta se može prikazati sledećom formulom:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)

EAD Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)

MPD Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)

LGD Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)

DF EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Na ovaj način obračunati očekivani kreditni gubici za celi period trajanja finansijskog instrumenta predstavljaju gubitke koje Banka priznaje za potrebe obračuna ispravke vrednosti u nivou 2, dok najviše jednogodišnja porcija ovako obračunatih kreditnih gubitaka, predstavlja očekivani kreditni gubitak koji se priznaje za finansijske instrumente u nivou 1.

Ključni parametri za obračun očekivanih gubitaka predstavljaju sledeće varijable:

- verovatnoća default-a - probability of default (PD),
- gubitak u slučaju default-a klijenta - loss given default (LGD) i
- exposure at default - izloženosti u trenutku default-u (EAD)

Ovi parametri se izvode na osnovu interno razvijenih statističkih metoda i modela i ostalih istorijskih podataka, koji koriste regulatorne modele i prilagođavaju se da odražavaju informacije koje se odnose na budućnost.

Banka vrši obračun prosečnih PD-eva zasebno za svih pet prethodno definisanih segmenata klijenata za posmatrane istorijske periode.

Od 2022. godini u Banci pored nove segmentacije klijenata postoji i 9 non-default internih rejting kategorija i jedna default kategorija. Migracione matrice izračunate su na osnovu raspoloživih podataka (2017– 2022), a na osnovu njih i odgovarajuće TTC matrice koje se dalje prilagođavaju u zavisnosti od budućih očekivanja.

Banka primenjuje koncept odvojenog računanja LGDsecured i LGDunsecured u zavisnosti od toga da li postoji obezbeđenje pojedinačnog plasmana.

Za potrebe obračuna unsecured LGD-a, Banka prati naplatu slučajeva u default-u i identifikuje izvore iz kojih je došlo do iste. U te svrhe, odvojeno se posmatra svaki ulazak potraživanja u status neizmirenja obaveza, kao i hronološki identifikuju sve naplate po tom osnovu.

Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivanog stopa gubitka nakon realizacije kolaterala, Banka uzima u obzir sve interno raspoložive hipotekovane nekretnine gde postoji procena o mogućoj naplativosti.

EAD – Predstavlja izloženosti u trenutku default-a, odnosno trenutnu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja iz odobrenih linija pre momenta default-a. Kod instrumenata gde postoje ugovoreni novčani tokovi, kao i gde je jasno ugovoren rok dospeća, Banka uzima u obzir ugovorene novčane tokove po planu otplate kao relevantne. Kod finansijskih sredstava kod kojih ne postoje definisani novčani tokovi, kao ni ugovoreni rokovi dospeća, isti se utvrđuju na osnovu empirijskog iskustva.

Procena obračuna ispravke vrednosti za izloženosti koje se nalaze u nivou 3 se vrši za sve izloženosti sa identifikovanim statusom neizmirenja obaveza, tj. statusom default-a.

Za ove finansijske instrumente, ispravka vrednosti se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva.

U skladu sa MSFI 9 očekivani kreditni gubici predstavljaju verovatnoću ponderisane procene kreditnih gubitaka, te Banka u skladu sa tim uvažava postojanje više mogućih scenarija naplate prilikom pojedinačne procene očekivanih budućih tokova gotovine.

Tom prilikom primenjena scenarija uzimaju u obzir:

- realizaciju kolaterala (pa zatim odvojeno sudski i vansudski),
- restrukturiranje i reprogramiranje,
- stečaj,
- prodaja potraživanja,
- namirenje i
- sve ostalo što smatra relevantnim.

Prilikom određivanja procenata verovatnoće određenih scenarija Banka se vodi istorijom realizacije i naplate problematičnih slučajeva, ali i specifičnostima pojedinačnog finansijskog sredstva i u skladu sa tim se dodeljuju odgovarajući ponderi koji u zbiru svih scenarija moraju iznositi 100%.

Banka je u internoj metodologiji odredila prag materijalnostina osnovu koga se vrši selekcija koje izloženosti se procenjuju procenom očekivanih novčanih tokova, a koji su određeni prema segmentima klijenata.

Za izloženosti manje od praga materijalne značajnosti primenjuje se grupni pristup, koji podrazumeva grupisanje preostalih finansijskih sredstava u nivou 3 po segmentima. U trenutnom nedostatku dovoljne kreditne istorije kao i istorije realizacije hipotekovanih nepokretnosti Banka obračun ispravke vrednosti za izloženosti iz Nivoa 3 radi po sledećem pojednostavljenom modelu:

$$ECL = EAD \cdot LGD_{unsecured} \cdot (1 - p)$$

pri čemu je EAD zbir svih izloženosti iz Nivoa 3 u trenutku obračuna a p odražava pretpostavku dva moguća scenarija naplate.

Sledeća tabela prikazuje ukupan iznos izloženosti banke nakon računovodstvenih otpisa, izuzimajući efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosečne izloženosti tokom perioda, po klasama izloženosti:

Klase izloženosti	Bruto izlož.na dan 31.12.2023.	Bruto izlož.na dan 31.12.2022.	Prosečna bruto izloženost*
Izloženost prema državama i centralnim bankama	4,871,274	4,643,755	4,854,624
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	5	,5	8
Izloženost prema javnim administrativnim telima	8,008	11,572	14,684
Izloženosti prema bankama	218,228	99,235	218,146
Izloženosti prema privrednim društvima	138,765	164,873	146,783
Izloženosti prema fizičkim licima	23,564,164	20,170,915	22,631,320
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	122,822	197,557	147,809
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	863,256	697,398	816,936
Visokorizične izloženosti	107,301	109,170	108,024
Ostale izloženosti	2,551,335	3,246,364	2,643,513
Ukupno	32,445,157	29,340,844	31,581,847

* po kvartalima za period, uključujući i početno stanje

Sljedeća tabela prikazuje geografsku raspodelu svih izloženosti prema materijalno značajnim oblastima, po klasama izloženosti:

Države	Izloženost prema državama i centralnim bankama	Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	Izloženost prema javnim administrativnim telima	Izloženosti prema bankama	Izloženosti prema privrednim društvima	Izloženosti prema fizičkim licima	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	Dospela nenaplaćena potraživanja	Visokorizične izloženosti	Ostale izloženosti	Ukupno
Srbija	4,871,274	5	8,008	170,559	555	23,537,704	122,822	863,256	107,301	2,551,335	32,232,817
Holandija	-	-	-	-	-138,209	94	-	-	-	-	138,303
Luksemburg	-	-	-	-	-	26,366	-	-	-	-	26,366
Crna Gora	-	-	-	33,350	-	-	-	-	-	-	33,350
Velika Britanija	-	-	-	9,481	-	-	-	-	-	-	9,481
Austrija	-	-	-	4,839	-	-	-	-	-	-	4,839
Ukupno	4,871,274	5	8,008	218,228	138,765	23,564,164	122,822	863,256	107,301	2,551,335	32,445,157

Raspodela svih izloženosti prema sektorima, po klasama izloženosti kao i pripadajuće:

- iznose obezvređenih i potraživanja u docnji,
- iznose specifičnih i opštih prilagođavanja za kreditni rizik;

Klase	Sektor finansija i osiguranja			Javni nefinansijski sektor			Privredna društva – sektor A: poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo		
	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti
Izloženost prema državama i centralnim bankama	4,861,569	-	-	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema bankama	170,559	-	440	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema privrednim društvima	-	-	-	550	-	18	-	-	-
Izloženosti prema fizičkim licima	10,452	-	87	-	-	-	8,594	-	85
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	6	6	2	-	-	-	74	74	24
Ostale izloženosti	2,512,416	-	8	-	-	-	-	-	-
Ukupno	7,555,002	6	537	550	-	18	8,668	74	109

Klase	Privredna društva – sektori B, C i E: rudarstvo i prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti			Privredna društva – sektor F: građevinarstvo			Privredna društva – sektor G: trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala		
	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti
Izloženosti prema fizičkim licima	192,355	-	2,608	52,536	-	1,064	239,482	-	3,684
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,546	-	23	-	-	-	4,793	-	31
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	15,126	15,126	8,801	3,293	3,293	1,088	18,826	18,826	8,389
Ukupno	211,026	15,126	11,432	55,830	3,293	2,151	263,101	18,826	12,104

Klase	Privredna društva – sektori H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije			Privredna društva – sektori L, M, N, R, S, deo sektora P i Q: poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti, obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita			Privredna društva – sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija		
	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti
Izloženosti prema fizičkim licima	405,335	-	4,874	193,601	-	2,107			
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	1,220	-	30	1,301	-	28	-	-	-
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	12,650	12,650	4,950	6,774	6,774	2,657	1	1	0
Ostale izloženosti	-	-	-	2,438	-	14	-	-	-
Ukupno	419,206	12,650	9,853	204,115	6,774	4,806	1	1	0

Klase	Sektor opšte države			Sektor stanovništva			Sektor stranih lica		
	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti
Izloženost prema državama i centralnim bankama	9,705	-	18	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	5	-	0	-	-	-	-	-	-
Izloženost prema javnim administrativnim telima	8,008	-	555	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema bankama	-	-	-	-	-	-	47,670	-	73
Izloženosti prema privrednim društvima	5	-	0	-	-	-	138,209	-	6,895
Izloženosti prema fizičkim licima	1	-	0	6,572,109	-	123,813	26,461	-	0
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-	-	-	978	-	83	-	-	-
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	278	278	92	202,128	202,128	88,092	706	706	233
Visokorizične izloženosti	-	-	-	93,243	751	336	-	-	-
Ostale izloženosti	-	-	-	7,793	-	132	-	-	-
Ukupno	18,001	278	666	6,876,250	202,879	212,455	213,046	706	7,200

Klase	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani poljoprivredni proizvođači			Sektor preduzetnika			Sektor drugih pravnih lica		
	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Od toga obezvređena i potraživanja u docnji	Ispravka vrednosti
Izloženosti prema privrednim društvima	-	-	-	1	-	0			
Izloženosti prema fizičkim licima	8,397,801	-	82,703	7,438,933	-	111,126	26,504	-	136
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	85,055	-	1,254	25,020	-	512	910	-	9
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	299,983	299,983	114,958	295,436	295,436	119,193	7,974	7,974	4,062
Visokorizične izloženosti	11,194		22	2,605		0	259	-	0
Ostale izloženosti	-	-	-	-	-	-	28,688	-	415
Ukupno	8,794,033	299,983	198,937	7,761,995	295,436	230,831	64,334	7,974	4,623

Raspodela svih izloženosti prema preostalom dospeću, po klasama izloženosti

Klase	< 1 mesec	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-	-	-	-	-	4,871,274	4,871,274
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	-	-	-	-	-	5	5
Izloženost prema javnim administrativnim telima	-	-	-	-	-	8,008	8,008
Izloženosti prema bankama	117,174	-	-	-	-	101,055	218,228
Izloženosti prema privrednim društvima	-	-	-	137,866	-	898	138,765
Izloženosti prema fizičkim licima	19,785	137,159	1,724,298	18,003,798	2,713,301	,965,823	23,564,164
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	267	789	11,307	88,026	,1,491	20,941	122,822
Izloženosti koje se nalaze u statusu neizmirenja obaveza	1,868	13,165	64,101	215,642	14,247	554,233	863,256
Visokorizične izloženosti	-	-	74	2,953	1,056	103,219	107,301
Ostale izloženosti	-	91	1,187	32,447	4,446	2,513,164	2,551,335
Ukupno	139,094	151,204	1,800,967	18,480,733	2,734,540	9,138,619	32,445,157

Iznosi obezvređenih i potraživanja u docnji, prikazani odvojeno prema značajnim geografskim područjima, uključujući, i iznose specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik u vezi sa svakim pojedinačnim geografskim područjem

Region	Obezvređena potraživanja u docnji	Pripravljajuća specifična prilagođavanja za kreditni rizik
Srbija	864,007	352,825
Ukupno	864,007	352,825

* U docnji za nematerijalan iznos potraživanja za naknadu

Sledeća tabela predstavlja prikaz promena specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik za obezvređena potraživanja, koji obuhvata:

- opis vrste specifičnih i opštih prilagođavanja za kreditni rizik,
- početna stanja,
- iznose utvrđenih prilagođavanja za kreditni rizik tokom perioda na koji se objavljivanje odnosi,
- iznose rezervisanja ili ukidanja rezervisanja za procenjene verovatne gubitke po izloženostima tokom perioda na koji se objavljivanje odnosi, ostala prilagođavanja, uključujući i ona koja su posledica razlika u deviznom kursu, poslovnih kombinacija, sticanja ili otuđenja učešća u zavisnim društvima i prenosa između prilagođavanja za kreditni rizik,
- završna stanja.

	Specifična prilagođavanja za kreditni rizik - bilansna izloženost	Specifična prilagođavanja za kreditni rizik - vanbilansna izloženost	Ukupna specifična prilagođavanja za kreditni rizik
Početno stanje – 31.decembar 2022.	562,126	16	562,142
Povećanje rezervisanja u toku godine	1,289,137	150	1,289,287
Ukidanje rezervisanja u toku godine	(1,014,776)	(89)	1,014,865
Otpisi	(157,056)	-	157,056
Prihodi od kamata na obezvređene plasmane	16,794	-	16,794
Efekat deviznog kursa	(386)	-	386
Stanje na dan 31.decembar 2023.	695,840	76	695,916

Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije, po vrstama druge ugovorne strane*

Br.	Naziv sektora	A	B	V	G	D	NEKLASIFIKOVANI	UKUPNO
1	Sektor finansija i osiguranja	163,871	4,777	-	2,955	2,797	6,801,294	6,975,694
2	Javni nefinansijski sektor	550	-	-	-	-	-	550
3	Sektor privrednih društava	34,276	562,413	76,601	199,120	157,633	271,749	1,301,792
4	Sektor preduzetnika	5,463,174	722,396	150,176	650,962	678,729	404,745	8,070,182
5	Sektor opšte države	19	-	-	-	270	107,575	107,864
6	Sektor stanovništva	5,339,338	834,153	32,093	38,879	446,313	575,289	7,266,065
7	Sektor stranih lica	38,189	138,209	-	-	278	428	177,104
8	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani poljoprivredni proizvođači	3,076,162	2,942,504	850,403	691,051	1,069,025	593,856	9,223,001
9	Sektor drugih komitenata	459	11,629	-	3,840	33,156	120,121	169,205
10	Ukupno	14,116,038	5,216,081	1,109,273	1,586,807	2,388,201	8,875,057	33,291,457
11	Od čega problematična potraživanja	897	15,024	36,564	223,343	594,981	-	870,809
12	Ispravka vrednosti bilasne aktive i rezervisanja po vanbilasnim stavkama	183,101	84,796	31,751	110,651	282,965	-	693,264

*Izloženost prikazana u tabeli se razlikuje od izloženosti za potrebe obračuna aktive ponderisane kreditnim rizikom usled različitih principa primenjenih prilikom obračuna osnove za klasifikaciju u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilasne aktive i vanbilasnih stavki Banke i obračuna osnove za aktivu ponderisanu kreditnim rizikom u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Specifična prilagođavanja za kreditni rizik i ukidanja koja se evidentiraju direktno u bilansu uspeha

Specifična prilagođavanja za kreditni rizik	Ukidanja koja se evidentiraju direktno u bilansu uspeha
695,916	6,713

Prikazano je stanje specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik na dan 31.12.2023. i ukupan iznos ukidanja u bilansu uspeha (direktan otpis) sa stanjem na dan 31.12.2023.

Korišćenje kreditnih rejtinga izabrane agencije za rejting ili agencije za kreditiranje izvoza

Banka može koristiti kreditne procene agencije za kreditiranje izvoza za određivanje nivoa kreditnog kvaliteta izloženosti prema državama i centralnim bankama, i to:

- kreditnu procenu države koju su sporazumno odredile agencije za kreditiranje izvoza, potpisnice Sporazuma Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (u daljem tekstu: OECD) „Arrangement on Guidelines for Officially Supported Export Credits”,
- kreditnu procenu države koju objavljuje pojedinačna agencija za kreditiranje izvoza primenjujući metodologiju OECD-a (kreditna procena raspoređuje se u jednu od osam kategorija najmanjih premija osiguranja izvoza).

Banka koristi kreditne procene agencije za kreditiranje izvoza – izloženostima prema državama i centralnim bankama dodeljuje ponder kreditnog rizika naveden u sledećoj tabeli prema rasporedu kreditne procene u kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza:

Kategorije	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Prikaz po ponderima rizika – izloženosti prema državama i centralnim bankama

Ponder rizika (%)	Bruto izloženost pre korišćenja kreditne zaštite	Bruto izloženost nakon korišćenja kreditne zaštite
0%	4,871,274	4,871,274
20%	-	-
50%	-	-
100%	-	-
150%	-	-
Ukupno	4,871,274	4,871,274

Instrumenti kreditne zaštite i tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka koristi tehnike ublažavanja kreditnog rizika koje su, u skladu s Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, prihvatljive kod primene standardizovanog pristupa za utvrđivanje kapitala za pokriće kreditnog rizika. Tehnike se koriste na način da se izloženosti umanjuju za vrednost primljene kreditne zaštite koja ispunjava zahteve za priznavanje, a pre primene pondera rizika na istu.

Banka u obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik uključuje samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve zahteve iz Odluke o adekvatnosti kapitala banke, pri čemu kreditnim rizikom ponderisani iznos izloženosti umanjen zbog korišćenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika ne može biti veći od kreditnim rizikom ponderisanog iznosa izloženosti koji je izračunat za istu izloženost bez primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti Banka može koristiti više vrsta kreditne zaštite u kojem slučaju se kroz primenu iznos izloženosti deli na posebne delove. Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju sredstvima obezbeđenja su:

- Banka pribavlja adekvatan kolateral u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Banka određuje vrstu i visinu kolaterala prema visini evidentiranog rizika;
- Banka adekvatno utvrđuje vrednost kolaterala u skladu s važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost kolaterala prema važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;

Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju bankrotstva, stečaja i likvidacije ili kreditne nesposobnosti dužnika ili davaoca kolaterala obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci da naplati svoje potraživanje.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o kreditu i u toku prioda važenja ugovora. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, vrednovanje kolaterala se vrši nanovo u datim uslovima.

Pored internih akata Odeljenja za kreditne rizike kojim se između ostalog propisuje upravljanje instrumentima kreditne zaštite u smislu potrebnih sredstava obezbeđenja kredita (Procedura osnovna pravila kreditiranja), Procedurom za utvrđivanje i praćenje promene vrednosti nepokretnosti detaljno je opisan proces vrednovanja nepokretnosti.

Prihvatljivi instrumenti kreditne zaštite za potrebe obračuna kapitalnog zahteva za pokriće kreditnog rizika mogu pripadati grupi instrumenata materijalne kreditne zaštite i nematerijalne kreditne zaštite.

Od instrumenata materijalne kreditne zaštite, koji ispunjavaju uslove o prihvatljivosti definisane u Odluci o adekvatnosti kapitala, Banka je na dan 31.12.2023. imala elemente iz kategorije sredstava obezbeđenja u obliku finansijske imovine: gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke. Instrumenti materijalne kreditne zaštite se priznaju ukoliko su ispunjeni sledeći opšti uslovi:

- dovoljno su likvidni, odnosno lako su utrživi;
- vrednost tih instrumenata je stabilna tokom vremena, tako da obezbeđuje izvesnost u pogledu nivoa postignute kreditne zaštite;
- ugovorni odnos po osnovu koga su instrumenti pribavljeni daje Banci pravo da blagovremeno unovči ili ostvari prenos, prisvajanje ili zadržavanje imovine kojom se obezbeđuje kreditna zaštita u slučaju neizmirenja obaveza dužnika Banke, stečaja ili likvidacije tog dužnika ili nastanka drugog ugovorenog kreditnog događaja koji se odnosi na tog dužnika;
- stepen korelacije između vrednosti tih instrumenata i kreditne sposobnosti dužnika nije značajan.

Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika po valutama

Valuta	Iznosi izloženosti pokrivene sredstvom obezbeđenja u obliku finansijske imovine
RSD	2,023
EUR	-
Ukupno	2,023

Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika po klasama izloženosti

Klasa izloženosti	Iznosi izloženosti pokrivene sredstvom obezbeđenja u obliku finansijske imovine

Izloženosti prema fizičkim licima	2,023
Ukupno	2,023

Banka još uvek ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehniku ublažavanja kreditnog rizika pri obračunu kreditnog rizika.

7.2. Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji. Može nastati po osnovu sledećih pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige:

- finansijskih derivata,
- kreditnih derivata iz knjige trgovanja,
- transakcija po osnovu repo i obrnutih repo ugovora,
- transakcija uzimanja ili davanja u zajam hartija od vrednosti ili robe,
- transakcija kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti,
- transakcija sa dugim rokom izmirenja

Kako Banka nema trgovačku knjigu, a u bankarskoj knjizi nema transakcije sa dugim rokom izmirenja, Banka nije izložena riziku druge ugovorne strane.

7.3. Tržišni rizici

Banka ne primenjuje pristup internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za tržišne rizike.

7.4. Operativni rizik

Banka ne primenjuje napredni pristup za izračunavanje kapitalnog zahteva za operativni rizik.

7.5. Kamatni rizik po osnovu pozicija iz bankarske knjige

Sagledavanje izloženosti Banke kamatnom riziku po osnovu pozicija koje se evidentiraju u bankarskoj knjizi vrši se kroz analizu uticaja promene kamatnih stopa na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala. Izloženost riziku kamatne stope posledica je neusklađenosti dospeća između sredstava i izvora sredstava Banke sa fiksnom kamatnom stopom i neusklađenosti perioda promene varijabilnog dela kamatne stope sredstava i izvora sredstava Banke sa varijabilnom kamatnom stopom.

Prema osetljivosti na promene kamatnih stopa, bilansne pozicije grupisane su u sledeće kategorije:

- kamatno osetljive bilansne pozicije sa ugovorenim rokom dospeća (kreditni i depoziti sa ugovorenim rokom dospeća, kratkoročne pozajmice od banaka, kratkoročne pozajmice bankama, dugoročni krediti primljeni od inostranih kreditora, subordinirane obaveze);
- kamatno osetljive pozicije bez ugovorenog roka dospeća (kreditni i depoziti bez ugovorenog roka dospeća – krediti po tekućim računima, depoziti klijenata po viđenju)
- kamatno osetljive vanbilansne pozicije (valutne SWAP transakcije);
- kamatno neosetljive bilansne pozicije (kapital, osnovna sredstva, rezervisanja, pozicije ostale aktive i pasive).

Vanbilansne stavke kao što su garancije, akreditivi, menice, jemstva, kreditne linije, i druge klasične vanbilansne stavke ne smatraju se kamatno osetljivim pozicijama.

Raspoređivanje kamatno osetljivih bilansnih i vanbilansnih pozicija aktive i pasive Banke u definisane zone ročnosti vrši se na bazi dospeća potraživanja i obaveza (ukoliko se radi o pozicijama sa fiksnim stopama), odnosno na osnovu trenutka ponovnog utvrđivanja kamatne stope (ukoliko se radi o pozicijama sa varijabilnom kamatnom stopom). Pozicije kamatno osetljive aktive i pasive koje nemaju definisane rokove dospeća ili promene kamatne stope ili stvarna dospeća raspoređuju se u zone ročnosti na bazi statističkih modela zasnovanih na prethodnom iskustvu Banke u ponašanju takvih pozicija. Osim toga, na osnovu prethodnog iskustva Banke u ponašanju klijenata razvijeni su modeli koji predviđaju buduća prevremena vraćanja kredita i prevremena razoročenja depozita, na osnovu kojih se modifikuju ugovorni novčani tokovi. Osim knjigovodstvene vrednosti pozicija iz bilansa stanja, Banka u gep analizu uključuje i očekivane buduće novčane tokove iz aktivnih i pasivnih kamata.

Visina izloženosti kamatnom riziku meri se utvrđivanjem dispariteta kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive po pojedinačnim vremenskim zonama odvojeno po značajnim valutama. Gep kamatnog rizika je razlika između relevantnih pozicija aktive i relevantnih pozicija pasive po pojedinačnom vremenskoj zoni, a predstavlja kratku ili dugu otvorenu poziciju kamatnog rizika po osnovu koje Banka u slučaju promena kamatnih stopa može pretrpeti gubitak.

Gepovi se izračunavaju odvojeno za značajne valute jer kretanja kamatnih stopa na različite valute mogu biti suprotna u istom periodu i zahtevati različite reakcije Banke. Ovo Banci omogućava donošenje operativnih odluka u upravljanju kamatnim rizikom. Vrednosti izračunatih gepova po valuti se sabiraju i daju ukupni gep (total gap) koji ulazi u kalkulaciju uticaja na kapital kao i merenje ukupne izloženosti riziku kamatne stope.

Stres testovi se sprovode mesečno u cilju utvrđivanja mogućeg uticaja prethodno definisanih promena kriva kamatnih stopa na snižavanje neto prihoda od kamate i promenu ekonomske rednosti kapitala. Banka koristi scenarija promena kriva kamatnih stopa koji podrazumevaju paralelnu promenu prosečne kamatne stope (naniže i naviše) za 200 baznih poena, promenu nagiba kriva prinosa naviše i naniže i promenu obika kriva kroz suprotna kretanja kratkoročnih i dugoročnih stopa.

Limiti su granice za koje Banka smatra da predstavljaju prihvatljiv nivo izloženosti riziku kamatne stope. Propisane su sledeće vrste limita za različite vrste merenja izloženosti kamatnom riziku:

- limit uticaja paralelnog pomeranja kamatnih stopa za dvesta baznih poena na ekonomsku vrednost kapitala,
- limit gap-ova po vremenskim zonama,
- limit uticaja stres testova kriva prinosa na kapital,
- limit uticaja stres testa na neto prihod od kamate;

Efekti promene tržišnih kamatnih stopa na kapital dati su u sledećoj tabeli:

Diskontovani neto novčani tok			Efekti šokova na kamatne stope	
Scenario	RSD	EUR	u M RSD	u % od kapitala
Osnovni scenario	6,811	2,627	LIMIT	10.0%
<i>kratkoročni gep</i>	3,867	-808		
<i>srednjoročni gep</i>	3,189	3,022		
<i>dugoročni gep</i>	-245	413		
Scenario povećanja stopa za +2%	6,769	2,570	-100	-1.9%
<i>kratkoročni gep</i>	3,284	-995	-770	
<i>srednjoročni gep</i>	3,534	3,138	462	

<i>dugoročni gep</i>	-50	427	209	
Scenario smanjenja stopa za -2%	6,737	2,665	-36	-0.7%
<i>kratkoročni gep</i>	4,458	-618	780	
<i>srednjoročni gep</i>	2,583	3,006	-622	
<i>dugoročni gep</i>	-304	277	-195	
Scenario brže promene kratkoročnih stopa	6,763	2,622	-53	-1.0%
<i>kratkoročni gep</i>	4,443	-618	766	
<i>srednjoročni gep</i>	2,554	2,944	-713	
<i>dugoročni gep</i>	-234	296	-106	
Scenario brže promene dugoročnih stopa	6,821	2,640	23	0.5%
<i>kratkoročni gep</i>	3,290	-995	-764	
<i>srednjoročni gep</i>	3,586	3,189	564	
<i>dugoročni gep</i>	-55	446	224	
Scenario smanjenja nagiba krive	6,786	2,605	-47	-0.9%
<i>kratkoročni gep</i>	3,283	-993	-769	
<i>srednjoročni gep</i>	3,555	3,160	505	
<i>dugoročni gep</i>	-53	439	217	
Scenario povećanja nagiba krive	6,748	2,639	-51	-1.0%
<i>kratkoročni gep</i>	4,460	-620	781	
<i>srednjoročni gep</i>	2,580	2,987	-644	
<i>dugoročni gep</i>	-292	272	-187	

Efekte promene tržišnih kamatnih stopa na bilans uspeha koji su prikazani u sledećoj tabeli pokazuju u ukupnom rezultatu da ratio senzitivnosti neto prihoda od kamata na šok kamatnih stopa na 31.12.2023. godine iznosi 0.66%.

	<i>šok na kamatne stope</i>	<i>Δ prihoda od kamate (in K RSD)</i>	<i>Δ rashoda od kamate (in K RSD)</i>	<i>Δ neto prihoda od kamata (u TRSD)</i>
Pozicije denominovane u EUR	-2.0%	-141.4	-118.1	-23.3
Pozicije denominovane u RSD	-2.0%	-89.8	-132.0	42.2
UKUPNO		-231.2	-250.1	18.9
Maksimalni negativni efekat u uslovima stresa			18.9	- u okviru limita
Limit:	<i>10% budžetiranih godišnjih neto prihoda od kamate</i>			285,7

7.6. Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija

Banka nema aktivnosti iz kojih mogu prosteći izloženosti po osnovu sekjuritizacije.

7.7. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Banka nema aktivnosti iz kojih mogu prosteći izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi.

8. POKAZATELJ LEVERIDŽA

Banka je na dan 31. decembar 2023. godine obračunala pokazatelj leveridža koji predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa izloženosti banke.

(u hiljadama dinara)

Vrste izloženosti	Iznos
Vanbilansne izloženosti raspoređene u kategoriju niskog rizika (sa faktorom konverzije od 10%)	382
Ostale izloženosti	30,083,448
(-) Izloženosti koje predstavljaju odbačenu stavku od osnovnog akcijskog kapitala ili dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	(200,964)
Ukupan iznos izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža	29,882,865
Osnovni kapital u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	4,302,638
POKAZATELJ LEVERIDŽA	14.40

9. PODACI KOJI SE ODNOSE NA BANKARSKU GRUPU

Banka nema ni jedan entitet koji je pod kontrolom Banke i ne poseduje manjinske udele u drugim pravnim subjektima na 31.12.2023. godine.

10. NAPOMENA O OSTALIM I NEOBJAVLJENIM PODACIMA

Očekivana objavljivanja koja se odnose na kreditni rizik zahtevana u slučajevima kada banka koristi IRB pristup za obračun kapitalnog zahteva nisu primenjiva s obzirom da banka koristi standardizovani pristup za obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik na dan 31. decembar 2023. godine.

Objavljivanja koja se odnose na tržišne rizike zahtevana u slučajevima kada banka koristi pristup internih modela za obračun kapitalnog zahteva nisu primenjiva s obzirom da banka koristi standardizovani pristup za obračun kapitalnog zahteva za devizni rizik na dan 31. decembar 2023. godine.

Objavljivanja koja se odnose na operativni rizik zahtevana u situacijama kada banka koristi napredni pristup za obračun kapitalnog zahteva nisu primenjiva s obzirom da banka koristi pristup osnovnog indikatora za obračun kapitalnog zahteva za operativni rizik na dan 31. decembar 2023. godine.

11. PRILOZI

Podaci objavljeni kroz priloge su usaglašeni sa obrascima propisanim Odlukom o izveštavanju o adekvatnosti kapitala banke i Odlukom o izveštavanju banaka, dostavljenim Narodnoj banci Srbije na 31.12.2023.

11.1. Podaci o kapitalnoj poziciji Banke – obrazac PI-KAP

R. Br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa OAK*
Osnovni akcijski kapital: elementi			
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	1,864,937	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	1,783,080	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	81,857	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	158,936	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	2,517,792	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu **	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	4,541,665	

Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke

9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	-	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	200,964	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)

4RZ056 – Objavljivanje podataka i informacija banke

klasifikacija: **Interno**

19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
22	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjeno za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokrivanje rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	239,028	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	4,302,637	

Dodatni osnovni kapital: elementi

30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu**	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	

Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke

33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)	-	
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)	4,302,637	

Dopunski kapital: elementi

41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	851,145	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu **	-	
43	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	851,145	

Dopunski kapital: odbitne stavke

45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	851,145	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	5,153,783	
52	Ukupna rizična aktiva	22,397,906	tačka 3. stav 2.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala

53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	19.21	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	19.21	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	23.01	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)***	3.96	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)****	11.21	

* OAK - Odluka o adekvatnosti kapitala banke

** popunjava najviše matično društvo koje je na osnovu podataka iz konsolidovanih finansijskih izveštaja, u skladu sa odlukom kojom se uređuje kontrola bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, dužno da izračunava kapital za bankarsku grupu

*** kao procenat rizične active

****računa se kao osnovni akcijski kapital banke (izražen kao procenat rizične active) umanjen za osnovni akcijski kapital banke koji se koristi za održavanje pokazatelja adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 3. stav 3. odredba pod 1) OAK, pokazatelja adekvatnosti osnovnog kapitala banke iz tačke 3. stav 3. odredba pod 2) OAK i pokazatelja adekvatnosti kapitala banke iz tačke 3. stav 3. odredba pod 3) OAK.

11.2. Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala banke - obrazac PI-FIKAP

R. Br.	Karakteristike instrumenta	Opis	Opis	Opis	Opis	Opis
1.	Emitent	3 Banka a.d.	TRIODOS CUSTODY B.V.	TRIODOS SICAV II	EUROPEAN INVESTMENT FUND	GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.

Tretman u skladu s propisima

2.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Banke	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	Individualni/(pot)konsolidovani /individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni	Individualni	Individualni	Individualni	Individualni
4.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	1,864,937	15,465	15,465	468,695	351,521
6.	Nominalna vrednost instrumenta	RSD 60.000 po akciji	Ukupan iznos subordinirane obaveze EUR 1 milion	Ukupan iznos subordinirane obaveze EUR 1 milion	Ukupan iznos subordinirane obaveze EUR 4 miliona	Ukupan iznos subordinirane obaveze EUR 3 miliona
6.1.	Emisiona cena	RSD 60.000 po akciji	NP	NP	NP	NP
6.2.	Otkupna cena	NP	NP	NP	NP	NP
7.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost
8.	Datum izdavanja instrumenta	04-Dec-06	28-Aug-17	28-Aug-17	18-Sep-19	24-Nov-23
9.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	Sa datumom dospeća	Sa datumom dospeća	Sa datumom dospeća	Sa datumom dospeća
9.1.	Inicijalni datum dospeća	NP	28-Aug-24	28-Aug-24	18-Sep-29	24-Nov-31
10.	Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
10.1	Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost	NP	NP	NP	NP	NP
10.2	Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)	NP	NP	NP	NP	NP

Kuponi/dividende

11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	NP	NP	NP	NP
-----	---	-------------	----	----	----	----

12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	Procentualni iznos oporezovano g profita koji je usvojen od strane Skupštine Banke	NP	NP	NP	NP
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne	NP	NP	NP	NP
14.1	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	NP	NP	NP	NP
14.2	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	NP	NP	NP	NP
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	NP	NP	NP	NP
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	NP	NP	NP	NP	NP
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Konvertibilan	Konvertibilan	Konvertibilan	Konvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP	Konverzija u skladu sa Zakonom o bankama	Konverzija u skladu sa Zakonom o bankama	Konverzija u skladu sa Zakonom o bankama	Konverzija u skladu sa Zakonom o bankama
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti	NP	U celosti	U celosti	U celosti	U celosti
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP	100%	100%	100%	100%
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP	Dobrovoljna	Dobrovoljna	Dobrovoljna	Dobrovoljna
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP	Instrument osnovnog akcijskog kapitala	Instrument osnovnog akcijskog kapitala	Instrument osnovnog akcijskog kapitala	Instrument osnovnog akcijskog kapitala
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP	3 Banka a.d.	3 Banka a.d.	3 Banka a.d.	3 Banka a.d.
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti	NP	NP	NP	NP	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti	NP	NP	NP	NP	NP
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno	NP	NP	NP	NP	NP
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	NP	NP	NP	NP	NP
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	NP	NP	NP	NP
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	NP	NP	NP	NP	NP
-----	--	----	----	----	----	----

11.3. Povezivanje pozicija kapitala banke iz bilansa stanja sa pozicijama kapitala banke - obrazac PI-UPK

Pozicija	Naziv pozicije	Bilans stanja	Reference (red.br. iz PI-KAP)
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	5,290,215	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	-	
A.IV	Hartije od vrednosti	-	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	338,382	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	23,344,732	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	-	
A.XI	Nematerijalna imovina	210,750	
	(-) Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(210,750)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2) (R.br.10. PI-KAP)
	Odložene poreske obaveze po osnovu ostalih nematerijalnih ulaganja koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja tih nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS	9,786	tačka 13. stav 1. odredba pod 2) (R.br.10. PI-KAP)
	(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 2) (R.br.10. PI-KAP)
A.XII	Nekretnine, postrojenja i oprema	756,602	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	-	
A.XV	Odložena poreska sredstva	6,922	tačka 13. stav 1. odredba pod 3) (R.br.11. PI-KAP)
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
A.XVII	Ostala sredstva	113,512	
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0017 u bilansu stanja)	30,061,115	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	-	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5,351,596	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	17,964,975	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	1,068,359	
	Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke	851,145	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2) (R.br.41.)
PO.VIII	Rezervisanja	25,436	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	4,155	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	9,434	
PO.XII	Ostale obaveze	579,698	
PO.XIII	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0412 u bilansu stanja)	25,003,653	

KAPITAL			
PK.XIV	Akcijski kapital	1,864,938	
	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	1,783,080	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8. (R.br.1.1. PI-KAP)
	<i>od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	81,857	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka (R.br.1.2. PI-KAP)
PK.XV	Sopstvene akcije	-	
PK.XVI	Dobitak	515,796	
	<i>Od čega neraspoređena dobit iz ranijih godina</i>	-	
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine</i>	515,796	
PK.XVII	Gubitak	-	
PK.XVII I	Rezerve	2,676,728	
	<i>Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti</i>	158,936	tačka 7. stav 1. odredba pod 4) (R.br.4. PI-KAP)
	<i>Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1) (R.br.24 PI-KAP)
	<i>Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike</i>	2,517,792	tačka 7. stav 1. odredba pod 5) (R.br.5. PI-KAP)
PK.XIX	Nerealizovani gubici	-	
PK.XX	UKUPNO KAPITAL (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414 - 0415 + 0416 - 0417 + 0418 - 0419) ≥ 0"	5,057,462	
PO.XXII	UKUPNO PASIVA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0413 + 0421 - 0422)	30,061,115	

11.4. Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala - obrazac PI-AKB

R. Br.	Naziv	Iznos
I	KAPITAL	5,153,783
1.	UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL	4,302,637
2.	UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
3.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	851,145
II	KAPITALNI ZAHTEVI	1,791,832
1.	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPljenih POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	1,409,309
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	1,409,309
1.1.1.	<i>Izloženosti prema državama i centralnim bankama</i>	-
1.1.2.	<i>Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave</i>	-
1.1.3.	<i>Izloženosti prema javnim administrativnim telima</i>	119
1.1.4.	<i>Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama</i>	-
1.1.5.	<i>Izloženosti prema međunarodnim organizacijama</i>	-
1.1.6.	<i>Izloženosti prema bankama</i>	4,090
1.1.7.	<i>Izloženosti prema privrednim društvima</i>	10,548
1.1.8.	<i>Izloženosti prema fizičkim licima</i>	1,284,986
1.1.9.	<i>Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima</i>	8,091
1.1.10.	<i>Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza</i>	40,872
1.1.11.	<i>Visokorizične izloženosti</i>	551
1.1.12.	<i>Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica</i>	-
1.1.13.	<i>Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija</i>	-
1.1.14.	<i>Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom</i>	-
1.1.15.	<i>Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove</i>	-
1.1.16.	<i>Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja</i>	-
1.1.17.	<i>Ostale izloženosti</i>	60,052
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	-
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	-
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	-
3.1.1.	<i>Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija</i>	-
3.1.2.	<i>Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti</i>	-
3.1.3.	<i>Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja</i>	-
3.1.4.	<i>Kapitalni zahtev za devizni rizik</i>	-
3.1.5.	<i>Kapitalni zahtev za robni rizik</i>	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	-
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	382,523
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	382,523
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)	19.21
IV	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)	19.21
V	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	23.01

11.5. Podaci o geografskoj raspodeli izloženosti značajnih za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala - obrazac PI-GR

Redni broj		Opšte kreditne izloženosti	Kapitalni zahtevi			Ukupno	Ponderi kapitalnih zahteva	Stopa kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala
			Od čega: opšte kreditne izloženosti	Od čega: izloženosti iz knjige trgovanja	Od čega: izloženosti po osnovu sekjuritizacije			
1.	Raščlanjavanje po državama							
1.1.	Luksemburg	19,775	1,582			1,582	0.00	0.50%
1.2.	Holandija	131,385	10,511			10,511	0.01	1.00%
1.3.	Srbija	17,412,586	1,393,007			1,393,007	0.99	0.00%
2.	Ukupno	17,563,746	1,405,100			1,405,100	1.00	0.01%

11.6. Podaci o iznosu kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala banke - obrazac PI-KZS

1.	Ukupna rizična aktiva	22,397,906
2.	Specifična stopa kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala	0.01%
3.	Zahtev za kontraciklični zaštitni sloj kapitala banke	1,802*

*U KAP-DET izveštaju je na 31.12.2023. izostavljen iznos kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala za Holandiju u kvantifikovanom iznosu od 0.2% od prikazanog zaštitnog sloja kapitala. Isto će biti korigovanu za junski izveštajni period.

SKRAĆENICE

ALCO – Assests & Liabilities Committee - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

BCP – Business Continuity Plan - Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja

BIA – Basic Indicator Approach – pristup osnovnog indikatora

DRP – Disaster Recovery Plan - Plan za oporavak u slučaju katastrofalnih događaja

EAD - Exposure At Default - izloženosti u trenutku default-u

HHI - Herfindahl – Hirschman indeks koncentracije

ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process – proces interne procene adekvatnosti kapitala

LGD - Loss Given Default - gubitak u slučaju default-a klijenta

MSFI/MRS – međunarodni standardi finansijskog izveštavanja/međunardni računovodstveni standardi

OECD – Organisation for Economic Cooperation & Development - Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj

PD - Probability of Default - verovatnoća default-a

SAT – Self-Assesment Tool - proces internih samoprocena i kontrole rizika

SPN i FT – sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma

SWAP – sporazum dve ugovorne strane da određeni finansijski instrument razmene na određeno vreme

VaR – Value at Risk - statistička tehnika koja se koristi za merenje iznosa potencijalnih gubitaka koji bi se mogli dogoditi u određenom portfoliu u određenom vremenskom periodu

Potvrda
o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju

U skladu sa tačkom 4. stav 1. odredba pod 5) Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke (Sl. glasnik RS broj 103/2016), (u daljem tekstu: Odluka), 3 banka (u daljem tekstu: Banka) ima obavezu da obezbedi potvrdu o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju.

Banka je na dan 31.12.2023. godine objavila sve neophodne i propisane podatke i informacije definisane Odlukom i izvršila procenu:

- poslova koje obavlja i iz kojih može proisteći određena vrsta rizika;
- poslovne politike i strategije Banke i poslova koje u budućnosti planira da ima, odnosno obavlja, a iz kojih može proisteći određena vrsta rizika, te procenila materijalnu značajnost ovih rizika.

Materijalna značajnost pojedinih vrsta rizika u ovu svrhu je posmatrana na način kako je to regulisano i definisano u Metodologiji za internu procenu adekvatnosti kapitala i Godišnjem izveštaju o procesu interne procene adekvatnosti kapitala.

Banka ovim putem potvrđuje da je sagledala sve navedene zahteve propisane Odlukom kao i da je kroz svoje aktivnosti koje podrazumevaju upravljanje, praćenje, merenje, kontrolu svih vrsta rizika koje ima, ili postoji mogućnost da ih ima, utvrdila da je uspostavljen adekvatan sistem upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, veličinu banke, vrste poslova i poslovnu politiku i strategiju.

Novi Sad, 24.05.2024.godine

Izvršni odbor Banke

Vladimir Vukotić, predsednik Izvršnog odbora Banke

Novak Rakočević, član Izvršnog odbora Banke

Slobodan Smiljković, član Izvršnog odbora Banke

Rajko Maljković, član Izvršnog odbora Banke